

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres matern infantils des de la perspectiva del treball social



TFG: Acompanyament a les famílies monoparentals en els centres matern infantils des del Treball Social.

Maria Montes Rodriguez-Escalona

Treball Final de Grau

Anna López Romero

Grau en treball social

19 de Maig del 2024

Agraïments:

Agraeixo als meus pares tots els valors que m'han inculcat des que vaig néixer, sobretot la valentia de la meva mare per la criança que he tingut i sobretot haver-me de criar sola sense el meu pare i haver-me donat tot el que podia i més per lluitar pels meus somnis i valorar el meu esforç en totes les etapes de la meva vida. I, també agrair el suport rebut per tota la meva família, ja que sense ella igual no estaria en aquest punt, no seria la persona que sóc ara, una persona valenta i que cada dia em sento més orgullosa de mi mateixa i de la família que he tingut i que m'ha acompanyat des de petita.

Agraeixo especialment a la meva tutora del treball final de grau, Anna que m'ha ajudat i orientat des del principi, guiant-me per millorar el TFG, fent les correccions, també animant-me en moments en què jo em sentia menys motivada o quan vaig haver de fer un replantejament del treball per les dificultats i entrebancs que van sorgir al llarg del camí. En un inici tenia una idea bastant clara sobre el tema del TFG, i l'Anna em va acompanyar a polir i aprofundir en el treball, fent que el treball sigui millor i pugui obtenir bons resultat.

Voldria agrair a la Facultat Pere Tarrés tots els aprenentatges que he adquirit al llarg d'aquests anys, primer durant el grau d'educació social i després en el grau de treball social. En aquesta època universitària, he tingut els meus moments bons i més dolents emocionalment parlant, i gràcies a la Facultat i les diferents assignatures dels dos graus he pogut remuntar, i sobretot aprendre de tot el que m'han ensenyat. M'han ajudat a créixer com a professional del sector social i guiar-me al que jo em vull dedicar, que és acompanyar a les persones en alguna etapa de la seva vida.

Concretament, vull agrair a la Llar Santa Isabel i Residència Mare Teresa, per la seva participació en l'elaboració d'aquest treball final de grau, tant a les professionals com a les famílies que han col·laborat perquè sense la seva participació aquest treball no tindria el mateix sentit. A més haig d'agrair la gran oportunitat que vaig tenir de realitzar les pràctiques en aquest centre, veient com reben i treballen amb les famílies que resideixen en el centre, observar i adonar-me de la bondat de les persones fent una feina que no és evident i que en moments és dura, ja que estan fent un acompanyament a una família en una etapa de la vida complicada i vulnerable, moltes d'aquestes famílies se senten com a casa, i de fet, moltes d'elles quan surten del recurs, continuen visitant el recurs i a les professionals pel gran treball i el vincle que han format amb elles i la resta de famílies.

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres matern infantils des de la perspectiva del treball social

Resum i paraules clau: El concepte de família ha evolucionat al llarg dels anys i de diferents maneres, des de la família tradicional fins a l'actualitat, on existeix una gran diversitat, com és el cas de famílies nombroses, família composta, família homoparental o famílies monoparentals, que és el tema d'aquest treball final de grau. Les famílies monoparentals es donen en múltiples contextos, però aquesta investigació es centrarà en famílies que es troben en situació de vulnerabilitat social, i que per circumstàncies personals han de viure un temps en un recurs matern infantil per adquirir competències parentals, fomentar la seva autonomia y emancipar-se amb els seus infants.

Paraules clau: família monoparental, vulnerabilitat social, recurs matern infantil, infants¹, treballador/a social.

Resumen y palabras clave: El concepto de familia ha evolucionado a lo largo de los años y de diferentes maneras, des de la familia tradicional hasta actualmente, donde existe una gran diversidad, como es el caso de familias numerosas, familia compuesta, familia homoparental o familias monoparentales, que es el tema de este Trabajo final de grado. Las familias monoparentales se dan en numerosos contextos, pero esta investigación se centrará en familias en situación de vulnerabilidad social, y que por circunstancias personales tienen que vivir en un recurso materno infantil para adquirir competencias parentales, fomentar su autonomía y emanciparse con sus niños.

Palabras clave: familia monoparental, vulnerabilidad social, recurso materno infantil, hijos, trabajador/a social.

Abstract and key words: The concept of family has evolved over the years and in different ways, from the traditional family to today, where there is great diversity, such as large families, compound families, homoparental families or single-parent families, which is the topic of this final degree Project. Single-parent families in situations of social vulnerability, and who due to personal circumstances have to live in a maternal and child resource to acquire parental skills, promote their autonomy and emancipate themselves with their children.

Key words: Single-parent families, social vulnerability, maternal and child resource, children, social worker.

¹ Infants: Quan em refereixi en aquest treball com a infants, estic parlant de nens/es d'entre zero i tres anys.

Índex:

1-	Introducció	5
2-	Justificació	6
3-	Desenvolupament	7
3.1.	Pregunta inicial i objectius	7
3.2.	Marc teòric	8
3.2.1.	Que és un recurs maternoinfantil?	8
3.2.2.	Concepte de família monoparental	9
3.2.3	Perfil de les dones d'un recurs matern infantil	11
3.2.4.	Recursos de suport per a les famílies de Barcelona	12
3.2.5.	El vincle matern infantil	13
3.2.6	Tipologia de famílies monoparentals	14
3.3.	Marc jurídic	15
3.4.	Metodologia	16
-	Disseny de la recerca:	16
-	Participants:	16
-	Instruments:	17
-	Aspectes ètics:	17
4.	Resultats	22
5.	Discussió	41
6.	Conclusions	45
7.	Referències bibliogràfiques	48
8.	Annexos	50

1- Introducció

A continuació, es presenta el treball final de grau que he elaborat, motivada pel concepte de família i concretament sobre les famílies monoparentals que resideixen en un recurs matern infantil. Primerament, d'acord amb la Real Academia Espanyola (2023), la família és “grupo de personas vinculadas por relaciones de matrimonio, parentesco, convivencia o afinidad”, família és l'agent socialitzador que garanteix el desenvolupament de la persona i li procura els aprenentatges bàsics per la socialització. Hi ha un compromís mutu de solidaritat entre els membres que integren la família. El concepte de família ha evolucionat en el transcurs del temps. Durant molts anys, el concepte de família estava lligat a una estructura patriarcal compost per un pare, una mare i els seus fills, on l'home s'encarregava de treballar i aportar els ingressos econòmics de la família, i la dona s'ocupava de les tasques domèstiques i del cuidat de la família. Actualment, hi ha hagut canvis dins els rols de gènere respecte a la família tradicional. Dins de la família, hi ha el terme de família monoparental, que està format per un dels progenitors i els seus descendents, aquest treball se centrarà en aquesta tipologia de família, i concretament dins de Catalunya. L'objectiu del treball és conèixer com s'acompanyen a les famílies monoparentals en els centres maternoinfantils des del treball social en un context de vulnerabilitat social.

El treball final de grau seguirà el guió de la recerca aplicada, i està format per diferents punts que permetran donar resposta a la pregunta inicial plantejada. La introducció i la justificació és el primer apartat d'aquest treball. Seguidament, en el desenvolupament del treball, s'inclourà diferents apartats que donaran resposta a la pregunta inicial plantejada per a l'elaboració d'aquesta investigació, com per exemple el marc teòric i la metodologia d'aquesta recerca amb els elements pertinents. Tot seguit, s'exposaran els resultats obtinguts de la recollida de dades de les entrevistes i posteriorment s'analitzaran els diferents resultats obtinguts de les entrevistes. Després, elaborarem unes conclusions sobre les aportacions i aprenentatges adquirits, i també sobre les limitacions i propostes millora per pròximes investigacions. Per acabar, citarem les referències bibliogràfiques emprades per a l'elaboració d'aquest treball, i inclourem Finalment, inclourem un apartat d'annexos amb la plantilla del consentiment informat.

2- Justificació

El tema del treball final de grau és l'acompanyament a les famílies monoparentals des dels centres matern infantils des de la perspectiva del treball social. Arran de les pràctiques de tercer que les vaig realitzar en la Llar Santa Isabel i Residència Mare Teresa, pel meu recorregut personal vaig connectar de certa manera amb les mares i els seus fills per la seva història personal, moltes d'aquestes dones es van criar sense la seva figura paterna, i aquests infants també, i en aquest sentit durant moltes èpoques de la meua vida m'he sentit desemparada per no tenir una figura paterna present en la meua vida. Un altre dels motius per l'elecció d'aquest tema és perquè aquesta tipologia de centre era desconegut per a mi abans d'iniciar les pràctiques, i vaig creure necessari parlar d'aquest tema. A través del meu treball final de grau, investigaré les funcions dels i les treballadores socials en els centres maternoinfantils en l'acompanyament de famílies monoparentals en risc d'exclusió social.

El meu TFG es basarà en la recerca bibliogràfica sobre els centres maternoinfantils, les famílies monoparentals i estadístiques sobre els diferents aspectes que abordaré. A més d'aquesta recerca bibliogràfica, realitzaré entrevistes als treballadors i treballadores socials per aprofundir sobre les funcions que exerceixen en aquests centres maternoinfantils respecte a l'acompanyament a les famílies que hi resideixen.

Considero que aquest treball a la professió aportarà visibilitat a aquesta tipologia de recursos per a famílies monoparentals en risc d'exclusió social. Un elevat nombre de famílies monoparentals es troben desprotegides, ja que no disposen d'un lloc al qual acudir en moments de necessitat. Una de les característiques d'aquests centres, és que les dones que hi viuen, són migrades, el qual comporta que arriben soles al territori amb la família al seu país d'origen, i en molts casos són famílies sense recursos econòmics i sense un habitatge i treball dignes. Tot i que aquests centres tenen requisits específics que s'han de complir, és un recurs en el qual les famílies reben suport, estan en un entorn protegit tant per elles com per als seus fills, i, amb el temps desenvolupen una major autonomia, a més d'adquirir habilitats parentals per a quan sigui hora de marxar del centre perquè ja s'han complert els objectius del pla de treball o perquè han trobat un habitatge i un treball que les permetrà tirar endavant el seu projecte familiar.

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres matern infantils des de la perspectiva del treball social

3- Desenvolupament

3.1. Pregunta inicial i objectius

Com s'acompanya a les famílies monoparentals a través del treball social en els centres maternoinfantils?

Per l'elaboració d'aquest treball m'he plantejat una sèrie d'objectius per respondre a la pregunta inicial plantejada, per tal de visibilitat la labor del treball social en els centres matern infantils a famílies que es troben en situació de vulnerabilitat i exclusió social.

Objectiu 1: Investigar el rol i les tasques que desenvolupen els i les treballadores socials en els centres matern infantils sobre l'acompanyament a les famílies.

- 1.1. Conèixer les funcions que es realitzen en aquest tipus de recursos matern infantils.
- 1.2. Conèixer la tipologia dels diferents recursos matern infantils

Objectiu 2: Conèixer la percepció de les famílies monoparentals sobre l'acompanyament que reben en els centres maternoinfantils.

- 2.1. Investigar el nivell de satisfacció de les famílies dels centres maternoinfantils.
- 2.2. Avaluar si l'acompanyament de les famílies els hi ha estat útil.

Objectiu 3: Visibilitzar els centres matern infantils com a un recurs per a famílies monoparentals sense suport dins del territori i que es troben sense llar i donar valor a les funcions del treballador socials en els mateixos.

- 3.1. Investigar quin tipus de famílies resideixen en un recurs matern infanti.
- 3.2. Avaluar si l'acompanyament de les famílies ha estat útil des de la perspectiva del treballador social.

3.2. Marc teòric

El present treball final de grau té l'objectiu de donar resposta a la pregunta plantejada que és "Com s'acompanya a les famílies monoparentals a través del treball social en els centres maternoinfantils?". Per tal d'abordar el tema, investigaré sobre teories i autors que hagin estudiat les famílies monoparentals i tot el que deriva sobre aquesta tipologia de família, els centres maternoinfantils i les funcions dels treballadors i treballadores socials que hi treballin. Cal remarcar que en aquest TFG, englobarà les famílies monoparentals en risc d'exclusió i vulnerabilitat social que viuen a Catalunya. Les famílies monoparentals són famílies formades per un adult i els fills que hagi tingut. La residència maternal de la Fundació Maria Raventós és un dels centres matern infantils més destacats de la ciutat de Barcelona, a més d'aquest centre n'hi ha d'altres, com és el Centre Matern infantil Llar santa Isabel i Residència Mare Teresa, la Residència Maternal Antaviana o l'espai Matern infantil de la Fundació Pere Tarrés.

3.2.1. Que és un recurs maternoinfantil?

A la ciutat de Barcelona hi ha diferents dispositius de suport per a les famílies, dispositius que abordarem més endavant, però un d'ells i sobre el que estic fent una investigació és un centre residencial per a famílies monoparentals. Un centre matern infantil de tipus residencial, és un recurs per a dones i els seus fills d'entre 0 a 3 anys. L'estança màxima en aquest recurs és de dos anys, ja que es considera que si una família requereix un major temps, és perquè s'estanca i no avança (Capdevila i Montserrat, 2020, p. 95) van concloure que "quan les famílies viuen a la Residència Maternal més de dos anys ens adonem també que deixen de percebre el recurs com un projecte de suport per a passar-se a sentir-se estancades i amb una menor autopercepció de millora". Un dels aspectes clau dels èxits o fracassos de les intervencions, i que una família se'n surti, és el paper dels professionals, en aquest cas, l'educador/a, l'integrador/a o el/la treballador/a social, donat que estan presents en el dia i a dia de les famílies, en aquest sentit és imprescindible el treball en equip tal com afirma (Vilar,2013) "la força i la tasca del treball en equip és el que ens permetrà l'afrontament dels problemes des d'una cultura professional reflexiva i creadora, en què la millor resposta als problemes serà la que un equip és capaç de construir". Des d'aquesta perspectiva cada una de les professionals té unes funcions i unes tasques, en el sentit que els educadors i els integradors socials són la figura clau de les intervencions, i el treballador/a social, té un altre paper respecte a l'acompanyament, com per exemple gestionar les subvencions, o desenvolupar projectes pel bé del centre i millorar la situació econòmica/social del recurs matern, i per

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres matern infantils des de la perspectiva del treball social

exemple l'educadora social acompanya en les gestions de les famílies (mirar escoles infantils, ajudar a tramitar la documentació tant de les dones com els seus fills, entre d'altres). Un dels objectius dels professionals és facilitar al màxim eines d'aprenentatge a les dones per tal que puguin tirar endavant el seu projecte de família i potenciïn les seves habilitats i competències parentals per la criança dels fills, i assolir un grau d'autonomia òptim per la seva independència i emancipació.

3.2.2. Concepte de família monoparental

La realitat de les famílies, és que cada dia hi ha més famílies monoparentals, ja sigui per elecció pròpia, per exemple perquè una dona ha decidit tenir un fill/a sense una parella, o per altres circumstàncies com podria ser un abandó de la parella amb el que ha tingut un fill, o una separació, etc. D'acord amb Almeda, E.; i Di Nella, D (2011, p.27) " Las familias monoparentales son un fenómeno creciente en todos los países, en todas las sociedades de nuestro entorno". Cada dia augmenten el nombre de famílies monoparentals, i concretament a Espanya com indica en l'informe de Madre no hay más que una (2021, p. 3) una de cada 10 cases són famílies monoparentals amb fills, dels quals 1,9 milions estan liderades per dones. De fet, com revela Alves et al., (2021) "Among new family arrangements, the increase in female single-parent families stands out" i afegeix també que en aquestes famílies hi ha un grau més elevat de vulnerabilitat social. Com apunten les últimes estadístiques de famílies monoparentals, respecte a les últimes estadístiques apunten que en el 2020, 1.944.800 de llars espanyoles eren monoparentals, que representa un 10,4% de les llars espanyoles, i comparant-ho amb el 2019, hi ha hagut un increment del 3%, i tal com indica (la encuesta continua de hogares, 2020) el 81, 4% de les llars espanyoles estan liderades per dones, enfront de les 362.700 llars liderades per homes, fet que indica una clara diferència de càrrega i de cuidat de les dones amb els/les filles.

Taula 1. Evolució dels tipus de llars més freqüents a Espanya

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres matern infantils des de la perspectiva del treball social

Evolución de los tipos de hogar más frecuentes.

	2020	%	2019	%	Variación absoluta	Variación relativa
Total	18.754.800	100,0	18.625.700	100,0	129.100	0,7
Hogar unipersonal	4.889.900	26,1	4.793.700	25,7	96.200	2,0
Pareja sin hijos que convivan en el hogar	3.913.800	20,9	3.937.200	21,1	-23.400	-0,6
Pareja con hijos que convivan en el hogar	6.208.100	33,1	6.219.000	33,4	-10.900	-0,2
- Con 1 hijo	2.889.200	15,4	2.916.800	15,7	-27.600	-0,9
- Con 2 hijos	2.756.700	14,7	2.751.800	14,8	4.900	0,2
- Con 3 o más hijos	562.200	3,0	550.400	3,0	11.800	2,1
Hogar monoparental (un adulto con hijos)	1.944.800	10,4	1.887.500	10,1	57.300	3,0
Hogar de un núcleo familiar con otras personas	800.100	4,3	806.400	4,3	-6.300	-0,8
Hogar con más de un núcleo familiar	430.500	2,3	423.600	2,3	6.900	1,6
Personas que no forman ningún núcleo familiar	567.600	3,0	558.200	3,0	9.400	1,7

Font: Institut Nacional d'estadística. Encuesta continua de hogares

Taula 2. Evolució de les llars monoparentals a Espanya

Evolución de los hogares monoparentales

	2020	2019	Variación relativa (%)
Total	1.944.800	1.887.500	3,0
Madre con hijos	1.582.100	1.530.600	3,4
- menores de 25 años	815.800	764.000	6,8
Padre con hijos	362.700	356.900	1,6
- menores de 25 años	190.200	178.100	6,8

Font: Institut Nacional d'estadística. Encuesta continua de hogares

Històricament i tradicionalment les famílies estaven formades per un matrimoni heterosexual amb els seus fills, a mesura que ha evolucionat la societat l'estructura i dinàmica familiar ha anat variant al llarg dels anys, fent que s'hagin de modificar lleis i el sistema de benestar tal com menciona Almeda, E. I Di Nella, D. (2011, p. 29) " las políticas sociales-, ya que éstas siguen pensadas, en su mayoría, para familias con un único sustentador/hombre, y basadas en un modelo biparental, heterosexual y patriarcal". Aquests canvis de la dinàmica familiar es deuen a diferents factors i un d'ells és el fet que la dona treballa o les diferents crisis econòmiques i socials. (Androher,2003, p. 2). Malgrat que la llei diu que "família monoparental és la que està formada per un o més fills o fills que conviuen i depenen econòmicament d'una sola persona o aquella en la qual la persona amb fills o filles a càrrec ha patit abandonament de família per part de

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres materns infantils des de la perspectiva del treball social

l'altra persona progenitora o convivent" (Decret 151/2009, de 29 de setembre, de desplegament parcial de la Llei 18/2003, de 4 de juliol, de suport a les famílies), el meu treball final de grau se centrarà en les famílies monoparentals que estan en situació de vulnerabilitat social i sense xarxa de suport en el territori, i que viuen en un centre maternoinfantil.

3.2.3 Perfil de les dones d'un recurs matern infantil

Quant al perfil de les mares que resideixen temporalment en un recurs matern, algunes de les dificultats o problemes que tenen, és que quan arriben dels seus països d'origen es troben sense suport familiar i social al territori al qual arriben, fet que fa que se sentin soles i com a conseqüència que no tinguin cap suport en l'àmbit familiar, econòmic, laboral o social. També, que arriben al país sense documentació reglada del país al qual busquen una feina i un projecte de vida, i l'únic que poden fer és treballar en economia submergida, que implica salaris precaris, no tinguin cobertura sanitària en el cas que tinguin algun accident laboral, i que tinguin jornades laborals llargues. Un altre aspecte a destacar d'aquestes dones, és la manca d'habitatges, actualment a Catalunya i en general a tot arreu una de les grans problemàtiques és la falta d'habitatges i la inflació dels preus de lloguer, i per aquestes mares trobar un habitatge o que aquest habitatge reuneixi unes condicions de vida dignes és gairebé impossible amb la seva situació laboral i econòmica, fent que algunes hagin hagut de dormir al carrer per manca de recursos econòmics o d'habitatge. Són dones que, majoritàriament, tenen fills al seu país d'origen i que també han d'enviar diners a les seves famílies per poder-los mantenir. Això impedeix que, amb els pocs ingressos, puguin sostenir-se, i necessiten recórrer als serveis socials i dispositius territorials per rebre ajuda econòmica i social. Les famílies que viuen en aquests centres parlen que elles van arribar al territori perquè tenien unes expectatives, un projecte de vida amb algú que coneixien, i llavors moltes es queden embarassades pensant-se que els seus fills tindran una figura paterna i elles estaran acompanyades, però després resulta que les expectatives que tenien no es compleixen perquè el progenitor no es vol fer càrrec de la manutenció ni de la criança, i les dones es troben amb un nadó que no saben com el mantindran, i aquest també és un dels motius pels quals necessiten un recurs matern infantil. Són dones que han tingut una història de vida difícil (abandó familiar, baixos recursos econòmics, guerres del seu país, algun dol/pèrdua no resolt, a la separació dels seus fills per raons econòmiques o socials o polítiques, entre d'altres) el que implica que emocionalment tenen també molts traumes personals a treballar per tal de fer front a les dificultats i poder tirar endavant una nova maternitat i a elles mateixes. La majoria de les famílies que resideixen en

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres matern infantils des de la perspectiva del treball social

aquesta tipologia de recursos, passen per un procés migratori, ja que provenen d'altres països i cultures i quan arriben s'han d'adaptar als costums i tradicions de Catalunya, fet que també és complicat per l'idioma.

3.2.4. Recursos de suport per a les famílies de Barcelona

En relació amb els dispositius de suport de Barcelona a banda dels centres residencials, hi ha Serveis Socials, aquest servei és qui deriva les famílies en aquest tipus de recurs residencial per a famílies monoparentals, i, de fet, cada una de les famílies, tenen el/ la seva referent de serveis socials, que també els hi donen un suport en la seva maternitat, suport econòmic i social. De fet, en la Llar Santa Isabel, en la primera entrevista, abans de que la família decideixi si vol entrar al recurs o no, aquesta està acompanyada pel seu/seva treballador/a social. Un altre dispositiu de suport és el Centre de desenvolupament infantil i atenció precoç (CDIAP), recurs adreçat a infants de zero a sis anys, d'acord amb el Departament de drets socials (2022), algun dels objectius és "participar en la coordinació de les actuacions (detecció i prevenció) que es porten a terme en aquesta franja d'edat", i és un recurs que s'adreça a "infants que en condicions normals no arriben a un desenvolupament adequat a la seva edat i, per tant, necessiten una atenció per aconseguir-ho" o també per "infants que presenten malformacions evidents, defectes congènits, lesions cerebrals de qualsevol origen i d'altres anomalies", té com a funcions d'acord amb el Departament de drets socials (2022) "el seguiment de l'evolució de l'infant, avaluació global de la problemàtica de l'infant i la seva família o atenció terapèutica a l'infant de forma individualitzada". Un altre servei són els espais maternoinfantils, que és per a dones amb els seus fills, un dels objectius principals d'aquests espais, és enfortir el vincle entre mare-bebè, que les famílies es coneguin i puguin tenir una xarxa social en la qual es puguin acompanyar en la seva maternitat, en aquest espai, les famílies realitzen diferents tallers acompanyades de professionals, tallers com, piscina pels bebès a partir de tres mesos d'edat, cuina, acompanyament en una alimentació variada i saludable tant per a les dones com pels nadons, se'ls hi dona eines per a la criança, ajuden també en l'etapa de la lactància materna, entre d'altres. Càritas és un altre servei destinat a famílies i persones que es troben en risc de vulnerabilitat i exclusió social, des de Càritas s'ofereix roba, productes d'higiene, alimentació per tal de cobrir les necessitats bàsiques, però a banda d'aquest servei, ofereixen d'altres programes, com assessoria jurídica- social, formació i inserció laboral, i acollir i acompanyar a les persones, tal com indica Càritas (2013) "la nostra missió: acollir la persona amb tot allò que porta, el seu patiment, la seva necessitat, la seva esperança. Aquesta primera acollida es fa des de la discreció i la confiança", un dels

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres matern infantils des de la perspectiva del treball social

objectius de Càritas (2013) "cerca la promoció de la persona a partir de la seva participació activa i dels seus recursos, reconeixent les seves capacitats i les seves potencialitats". El Servei d'Orientació i Acompanyament a les famílies (SOAF), com apunta el Departament de Drets Socials (2024) "és un servei d'orientació i acompanyament integral a les famílies per millorar-ne el benestar personal, familiar i social. El servei està enfocat des d'una perspectiva preventiva: detecta i reforça les capacitats i les fortaleces de les famílies", amb l'objectiu de millorar les relacions familiars, reforç de les habilitats parentals per una criança positiva i respectuosa per al desenvolupament i benestar personal dels infants. Per últim, estar el Programa Créixer en família, que és una guia dirigida a professionals que treballin amb famílies, ofereix dinàmiques per a potenciar les habilitats parentals per tal d'acompanyar en la criança dels fills, perquè el programa va "orientar, reforçar i donar eines a les famílies per exercir el seu paper educatiu de forma positiva.

3.2.5. El vincle matern infantil

Sempre s'ha parlat de la importància del vincle, però realment se sap que és el vincle? El psicòleg John Bowlby juntament amb altres psicòlegs i psiquiatres van estudiar la teoria del vincle i la seva importància en les relacions dels éssers humans. D'acord amb Bowlby (1988, p.15) "entender que un ser humano necesita desarrollar una relación con al menos un cuidador principal con la finalidad que su desarrollo social y emocional se produzca con normalidad. Des del moment que els éssers humans naixem ja estem desenvolupament un vincle amb els cuidadors, ja tenim la necessitat del contacte humà per la protecció i seguretat que sentim, el vincle permet el desenvolupament com a éssers humans i de fet, com apunta Bowlby (1988, p.17) " Los niños abusados o descuidados tienen dificultades para desarrollar apegos seguros y sus patrones de apego persistent a lo largo de los años preescolares", amb aquest exemple es mostra la importància d'un vincle segur, perquè en part el vincle permet el desenvolupament de l'ésser humà en tots els sentits.

En aquest sentit, en un recurs maternoinfantil es busca ajudar a construir un vincle paternofilial, i per aquest motiu promouen i orienten a les famílies que acudeixin a recursos maternals i paternals, per tal d'ajudar a construir un vincle segur amb els seus fills, on es realitzen activitats al recurs i donen eines a les mares i pares per la criança dels infants. Però no només acompanyen a construir aquest tipus de vincle paternofilial, sinó també entre les famílies que conviuen al centre, fent activitats conjuntes, tallers, o compartint moments del dia entre elles com, per exemple, a l'hora del sopar o per les tardes després de l'escola infantil dels infants, o fent excursions amb les treballadores

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres matern infantils des de la perspectiva del treball social

del recurs maternoinfantil. Un dels objectius d'aquestes activitats és fomentar el suport i el vincle entre les famílies per acompanyar-se en el procés de la maternitat, ja que en la maternitat hi ha moments més bons i d'altres més dolents, i moltes d'aquestes famílies no tenen xarxa de suport familiar i social al territori.

La psicòloga Mary Ainsworth, va estudiar els diferents tipus de vincle que podem crear els éssers humans entre nosaltres, com és el vincle segur (és aquell vincle en què l'infant se sent protegit i cuidat, i es desenvolupa en un entorn de confiança generat pel seu cuidador principal), el vincle insegur-evitatiu (vincle en el qual l'infant sent angoixa quan es produeix una separació amb el seu cuidador/adult de referència, i que s'evita i rebutja el vincle amb el cuidador principal), el vincle insegur-ambivalent (vincle que es genera quan l'infant se sent desatès pel cuidador principal i on no hi ha una constància a l'atenció de les necessitats de l'infant per part del cuidador i per últim el vincle desorganitzat que fa referència a aquell vincle que es construeix per exemple quan una persona creix en una llar on ell és sent desprotegit, insegur. Des d'aquesta perspectiva un recurs maternoinfantil permet crear entre la mare i l'infant un vincle segur, en un espai on els dos també se senten protegits, i en el qual, l'infant creix en un entorn saludable i que li permet desenvolupar habilitats socials per a quan es vagin desenvolupant fins a arribar a l'edat adulta. I, un dels objectius d'aquests recursos, també és oferir eines a les famílies perquè construeixin aquest vincle segur perquè a més la teoria del vincle ha permès com bé indica Bowlby (1988, p.21) “explicar el comportamiento social de los adultos, por ejemplo la dominación social, las estructuras jerárquicas”, entre altres.

3.2.6 Tipologia de famílies monoparentals

Al llarg d'aquest treball s'ha parlat del que són les famílies monoparentals i concretament s'ha definit un perfil concret d'aquestes famílies, que són aquelles famílies monoparentals liderades per dones amb un o més fills, que es troben en situació de vulnerabilitat social, i que viuen en un recurs maternoinfantil a Barcelona. Tanmateix, la realitat és que el concepte de família monoparental engloba diferents perfils, els quals definirem en aquest apartat.

Una família monoparental és la formada pel progenitor/a i els seus fills amb una persona amb la qual no s'ha casat o no ha formalitzat la relació de parella; una persona vídua amb fills a càrrec; una persona separada o divorciada que té la custòdia atribuïda de la seva descendència. En el cas que el/la progenitor/a tingui la custòdia total, ha de complir

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres matern infantils des de la perspectiva del treball social

amb algun d'aquests requisits: d'acord amb el Departament de Drets Socials (2024), "no percebre la pensió d'aliments" (l'import de la pensió es fixa pel jutge en funció del salari mensual del progenitor que no té custòdia dels fills). El segon requisit és "percebre la pensió d'aliments per un import inferior al 61,25% de l'IRSC per cada fill". També en el cas que la persona sigui víctima d'abandonament o de violència masclista amb fills a càrrec i finalment, que un dels progenitors estigui o hagi estat en situació hospitalària o d'empresonament durant un o més anys. A més a més, hi ha les famílies monoparentals generals o les especials. Les famílies monoparentals especials són les formades per un adult i dos o més fills a càrrec, o aquelles en les quals un dels fills que té a càrrec seu té un grau de menyscabament reconegut, i les generals són els altres tipus de famílies monoparentals.

3.3. Marc jurídic

La legislació catalana i espanyola ampara a les famílies monoparentals, tot i que, actualment es pot considerar insuficient i és necessari seguir aprofundint, per tal que en un futur pròxim hi hagi més lleis per aquestes famílies. D'aquesta manera es sentirien més segures i recolzades institucionalment. D'acord amb el Decret 18/2003, del 4 de juliol, de recolzament a les famílies, "cal adoptar mesures de suport que facilitin a la família l'acompliment de la seva funció", donat que s'han produït grans canvis durant aquest segle que han fet que s'hagin de replantejar canvis per garantir uns drets i protegir a la família, com és el fet de la incorporació de la dona al món laboral o les dificultats actuals per a la conciliació familiar, degut a l'evolució de la societat, els moviments migratoris, els recursos econòmics, entre d'altres. D'acord amb l'article 1 del Decret 18/2003, de 4 de juliol, de recolzament a les famílies, " les polítiques familiars s'han de basar en els drets fonamentals i en el foment de la igualtat i del benestar dels membres de les famílies". El Decret 151/2009, de 29 de setembre, de desplegament parcial de la Llei 18/2003, de 4 de juliol, de suport a les famílies, expressa que la diversitat de models de família és una realitat, fet que implica que els "poders públics han de garantir la protecció jurídica, econòmica i social de les diverses modalitats de família que regulen les lleis, com a estructura bàsica i factor de cohesió social i com a primer nucli de convivència de les persones". Així com l'article 2 de la Llei 18/2003, que aquestes mesures de suport són vàlides per a les famílies monoparentals. Decret 139/2010, d'11 d'octubre, sobre beneficis per a les famílies monoparentals i les famílies nombroses en el preu del transport públic de viatgers per carretera i ferrocarril. L'article 19 de la Llei 18/2003, de 4 de juliol, de suport a les famílies, en l'article 19 estableix "que el Govern ha d'introduir beneficis fiscals de suport a les famílies en l'ordenament sobre

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres matern infantils des de la perspectiva del treball social

taxes i preus per a la prestació dels serveis de transport públic". L'objectiu principal d'aquest decret és que les famílies monoparentals i nombroses tinguin beneficis per potenciar l'ús del transport públic i tinguin les mateixes condicions que altres tipologies de famílies.

3.4. Metodologia

Pel que fa a la metodologia del treball, aquest es basarà en la recerca bibliogràfica sobre els centres matern infantils, les funcions i tasques que executen els i les treballadores socials en els centres, sobre les famílies monoparentals que hi viuen, i a més, realitzaré entrevistes a diferents a treballadors/es socials que hi treballen per conèixer de quina manera acompanyen a les famílies, i també entrevistaré a alguna família per conèixer la seva percepció sobre l'acompanyament que reben per part dels professionals i altres treballadors del centre. A partir de les entrevistes, analitzaré els resultats obtinguts i les respostes de cada un dels entrevistats. Pel que fa a la recerca bibliogràfica, en l'apartat de discussió, aprofundiré en el llibre de Maroto, A. (2023). *Cartas a los que empiezan. El Trabajo social desde la perspectiva relacional*. Ágora Relacional i en el llibre de Urraca, L. (2021). *La dimensión terapéutica del Trabajo social*. Nau Llibres.

- Disseny de la recerca:

Realitzaré una entrevista semiestructurada de 8 preguntes dirigides a 3 famílies del recurs matern infantil Llar Santa Isabel i Residència Mare Teresa, i després li faré una entrevista estructurada composta de 17 preguntes sobre el funcionament del centre matern infantil a la treballadora social del centre, preguntes que em permetrà saber quines són les funcions i les tasques que realitza en el recurs sobre el funcionament intern i la intervenció amb les famílies que hi resideixen temporalment.

- Participants:

S'entrevistaran a 3 famílies monoparentals liderades per dones que viuen o han viscut en un recurs matern infantil, i que tenen un o dos fills, i després s'entrevistarà a la treballadora social de la Llar Santa Isabel i Residència Mare Teresa. Per aquest treball, la idea era haver entrevistat a més participants i concretament a treballadors socials, i

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres matern infantils des de la perspectiva del treball social

poder comparar els resultats de les entrevistes als diferents treballadors socials en funció del centre matern infantil on treballassin.

- Instruments:

Quant als instruments realitzaré entrevistes que em permetrà recollir dades i analitzar els resultats per a l'elaboració del treball final de grau. En relació a l'entrevista serà de tipus estructura i semiestructurada, és a dir que l'entrevista segueix un ordre i un guió determinat, i semiestructurada, en la qual si que es segueix un guió i unes preguntes, però es un format més obert, i des d'aquesta perspectiva quan he realitzat les entrevistes he anat participant, sobretot amb les famílies per tal d'aclarir els dubtes. Mitjançant aquestes entrevistes, recolliré tant dades qualitatives com quantitatives a nivell del centre materninfantil com de les experiències de les dones que resideixen temporalment al recurs i de la treballadora social. Pel que fa als criteris d'inclusió, s'entrevistarà exclusivament als/les treballadors/es socials que estan o han treballat en un centre residencial materninfantil, també s'entrevistaran a famílies monoparentals liderades per dones que estan residint actualment al recurs materninfantil o que han viscut un temps mentre treballaven, estalviaven per tirar endavant el seu projecte de família. Un altre criteri d'inclusió es que s'entrevistaran a les mares amb infants de zero a tres anys. No s'entrevistaran a educadors ni educadores socials, així com tampoc a integradors ni integradores socials. No s'entrevistaran a famílies que no siguin monoparentals o que no hagin residit a un centre maternoinfantil. Tampoc participaran famílies monoparentals liderades per homes.

- Aspectes ètics:

Pel que fa als aspectes ètics, a banda de redactar un consentiment informat on expliqui el projecte, el motiu i els objectius que persegueix aquest treball o parlar sobre el sistema de protecció de dades, també és tindrà en compte el codi deontològic del treball social i els seus principis, com el principi 1.4 Intimitat de la persona. Confidencialitat, tal i com indica aquest principi, un aspecte primordial és respectar la intimitat individual i col·lectiva de cada persona, que elles també decideixen que volen exposar i que volen mantenir de la seva privacitat, i que sobretot el treballador social tal com indica el principi 1.4 Intimitat de la persona. Confidencialitat "faci un ús responsable de la informació obtinguda en la seva activitat professional". També respectar el principi 1.3. Autodeterminació, aquest és un principi rellevant donat que nosaltres com a treballadors

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres materns infantils des de la perspectiva del treball social

socials acompanyem als usuaris en èpoques de la seva vida per tal de que tinguin un major benestar personal i social, però són ells els que prenen les seves pròpies decisions i com a treballadors no podem interferir en les seves decisions, en tot cas podem fer suggeriments en base als nostres coneixements. En aquest sentit, en les entrevistes era important respectar si una família volia participar del projecte o no, i d'acord amb el principi 1.3 Autodeterminació "el/la DTS/AS, en la seva tasca professional, informa les persones usuàries i clientes de les possibilitats i dels límits de la seva intervenció, dels objectius que hom persegueix, de les seves conseqüències i dels recursos disponibles". I, de fet un dels motius pels quals he realitzat el consentiment informat és perquè les entrevistades m'autoritzen a donar la seva opinió per a la elaboració del treball, respectant el principi 7.1 sobre el secret professional i el 7.4, aquests principis fan referència al respecte a la intimitat de la persona usuària i al seu consentiment perquè es comparteixin dades personals per a la tasca professional, i sobretot tal com indica el principi 7.5 " la informació demanada al professional a efectes estadístics, de planificació o per altres motius, ha de ser facilitada sense les dades identificatives dels usuaris i clients", i per aquest motiu en l'apartat d'annexos hi ha la plantilla del consentiment informat sense dades personals de les persones entrevistades.

Preguntes entrevista a treballadors/es socials: (aproximadament 1 hora d'entrevista)

L'objectiu d'aquestes preguntes, és aprofundir sobre que és un centre matern infantil, quin és el rol dels i les treballadores socials, també quina és l'organització diària de les famílies, i donar visibilitat a aquests centres per a dones que es troben en situació de vulnerabilitat social, la majoria estan soles al territori sense xarxa familiar i social al territori.

- Com a treballador/a social que treballa en un centre matern infantil, com definiries aquest tipus de recurs? Consideres que se li dona visibilitat?

- Com a treballador/a social, quin és el teu paper dins del centre matern infantil quant a l'acompanyament a les famílies? Quines són les vostres responsabilitats?

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres materns infantils des de la perspectiva del treball social

- Quin és el protocol i els requisits d'entrada que han de complir les famílies? Per quina via us arriben les famílies, és a través de derivacions? Com es realitzen les coordinacions amb els altres serveis implicats en els casos que us arriben?
- Pel que fa a les intervencions, existeixen diferents tipus de models teòrics de referència, quin és el o els models que us identifica a l'hora de l'acompanyament amb les famílies?
- En els centres materns infantils acostuma a haver-hi treballadors/es socials, també educadors/es socials i integradors/es socials, llavors com es diferencien les tasques que porteu a terme cada una d'aquestes figures?
- En els centres materns infantils, la majoria de les famílies són monoparentals i immigrants, en el centre com abordeu el tema de la immigració amb les famílies i tot el que implica?, i, que en molts casos són famílies que han hagut de deixar a altres fills al seu país al cuidat de la família?
- Pel que fa a l'organització interna del centre, com és el dia a dia de les famílies en el centre matern infantil? Com és el repartiment de les tasques domèstiques, comparteixen espais comuns?
- En aquests recursos es treballa el vincle i les competències parentals per potenciar i vetllar per la cura, l'autonomia i l'educació dels menors. Des del centre, s'ofereixen tallers per fomentar el vincle entre la mare i els fills i per abordar la gestió emocional per a la criança dels menors?
- Quan valoreu que una família mostra dificultats per exercir les seves responsabilitats parentals, us coordineu amb algun dispositiu dins del sistema català de protecció a la infància?
- Quan comproveu que un infant mostra dificultats en alguna de les àrees del desenvolupament, feu alguna derivació a servei especialitzat?
- En el centre conviuran famílies de diferents nacionalitats i que tenen els seus propis costums, es produeixen conflictes de convivència pel fet de tenir altres

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres materns infantils des de la perspectiva del treball social

costums? Es realitzen tallers per a les famílies per treballar la convivència i per fomentar el respecte i la integritat?

- Una vegada una família és acollida pel centre matern infantil, com és el seu procés d'adaptació? Els hi doneu algun suport per tal que s'habituin al canvi i al funcionament intern del centre?
- Les famílies que resideixen en aquests centres, es troben en situació de vulnerabilitat social, i amb recursos econòmics insuficients per tirar endavant el seu projecte de família, com les acompanyeu en la pròpia gestió de la seva economia?
- Quin acostuma a ser el temps límit d'estada al centre? Creieu que és suficient perquè les famílies tinguin més autonomia i més recursos per afrontar la sortida del recurs?
- Com és el procés de sortida de les famílies? De quina manera es treballa l'acomiadament dins del centre entre les famílies?
- Les dificultats per trobar un habitatge han augmentat, vosaltres orienteu a les famílies amb la recerca d'habitatge, o ofereixu algun recurs d'habitatge per elles per tal de facilitar la transició del centre matern infantil a un altre lloc per viure?
- Teniu un sistema de recollida de dades que permeti avaluar l'impacte i el grau de satisfacció de les vostres intervencions, tant els èxits com els fracassos sobre les famílies que han passat pel vostre centre?

Preguntes entrevista a famílies: (A les famílies que viuen a la Llar Santa Isabel i Residència Mare Teresa). Les entrevistes s'han realitzat a 3 famílies, i específicament a 2 famílies que resideixen temporalment a la llar, i a una família que ja ha sortit, i porta un temps vivint en un pis compartit.

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres matern infantils des de la perspectiva del treball social

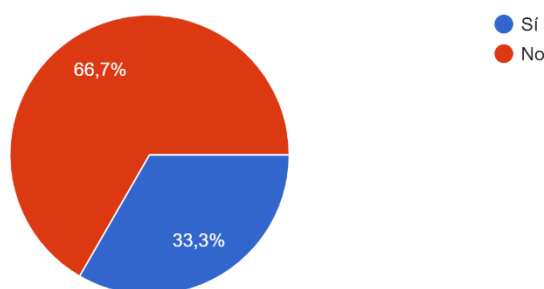
- El centro materno infantil es un recurso temporal para familias con niños de 0 a 3 años, tiene el objetivo de que las familias recuperen su propia autonomía y la promoción de hábitos y una rutina establecida para ellas, ¿Habíais escuchado hablar de estos recursos? En que les acompañan?
- En estos centros se fomenta la autonomía e independencia de las familias, ¿en el centro hay una normativa a cumplir? Si es así, sentis que os limita a la hora de hacer vuestras actividades y gestiones? Creéis necesaria una normativa para lograr una buena convivencia?
- La convivencia es un aspecto que no siempre es evidente puesto que se comparte espacio con personas de otras culturas y que tienen sus propios hábitos y costumbres, ¿cómo se lleva la convivencia? Cómo se solucionan los conflictos entre las familias?
- En relación a la pregunta anterior, haceis actividades o talleres entre las familias para fomentar la comunicación? Teneis espacios comunes para todas las familias? Como se organizan las tareas?
- En el recurso, trabajan diferentes profesionales, os sentis escuchadas por éstas? En que os acompañan en vuestro día a día? Creéis que recibís orientación por su parte para lograr una mayor autonomía y tener más recursos para cuando finalice vuestra estancia en el centro?
- La rutina y los hábitos son aspectos clave para el desarrollo y el crecimiento de los niños, personalmente mantener una rutina os ha facilitado la gestión de vuestro día? ¿En que os ha podido beneficiar el hecho de que tengais una rutina planificada?
- ¿ Cuáles son las actividades que realizais a lo largo del día? Además de vivir temporalmente en este centro, asistís a otros recursos que os acompañan en la crianza de vuestros hijos y os ayudan en la gestión emocional?
- En relación con la llegada al centro, de que manera os reciben? Haceis algo especial cuando entráis en el centro? Y con respecto al proceso de salida, como es? Sentís que os acompañan y preparan para facilitar la adaptación a una nueva rutina y espacio de vida?

4. Resultats

Respostes de les 3 entrevistes realitzades a les famílies monoparentals de la Llar Santa Isabel i Residència Mare Teresa.

El centro materno infantil es un recurso temporal para familias con niños de 0 a 3 años, tiene el objetivo de que las familias recuperen su autonom...as, ¿Habíais escuchado hablar de estos recursos?

3 respuestas



En que les acompañan?

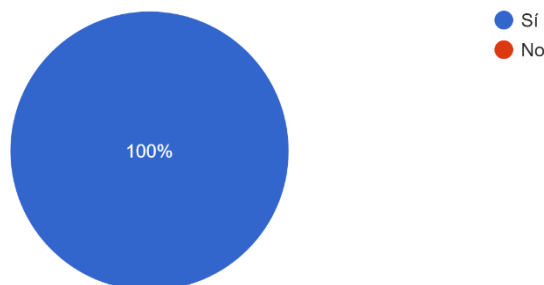
3 respuestas

- Como en actividades, como en sacándonos unos cursos de catalán o cosas así para que los niños, Bueno cuando están los niños ya más grandecitos van a la guardería y uno pueda trabajar o cursos, ahorita yo estoy en el espacio pues nos ayudan ahí como para tener una rutina el y Bueno.
- Bueno estamos aquí, estamos muy bien muy bien, las compañeras muy bien.
- pues me ayudaron mucho y las educadoras siempre estuvieron allí para nosotras para cualquier trámite y así, siempre nos acompañaban en todo momento.

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres materns infantils des de la perspectiva del treball social

En estos centros se fomenta la autonomía e independencia de las familias, ¿en el centro hay una normativa a cumplir? Si es así, sentis que os limit...a una normativa para lograr una buena convivencia?

3 respuestas



¿Y hay una normativa a cumplir en este centro? ¿Y como es?

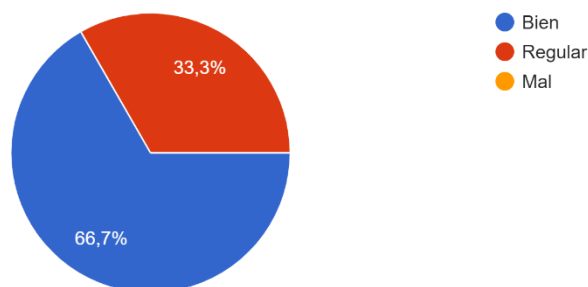
3 respuestas

- Bueno, pues la norma que tenemos es la hora de llegada que siempre es a las 18h30 y pues la verdad no me parece bien. Uno está nose de compras, Mercadona lo que sea o con un amigo, (carraspea) porque yo tengo amigos (carraspea) y nose uno tener que llegar a tal hora y estar allí, no me voy porque tengo que llegar a esta hora yes muy temprano a las 18h30 es muy temprano, Bueno, tienen sus buenas cosas porque a esa como que los niños ya no deben estar a la calle no por este frio que hace ahora, pero si eso es lo que no me gusta.
- Si si. Bueno, por ejemplo el horario no tenemos que estar tanto fuera des de casa porque hay una normativa que cumplir igual con los quehaceres y hay que hacer las tareas de la casa y hay que cumplirlas toda la semana, los siete dias.
- Yo creo que las reglas que tiene la llar están bien para mi, normalmente para centrarnos más en nuestras cosas y tampoco pasarnos a veces, pues eso, creo que para mi está bien, no hace falta cambiar nada.

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres matern infantils des de la perspectiva del treball social

La convivencia es un aspecto que no siempre es evidente puesto que se comparte espacio con personas de otras culturas y que tienen sus propio...itos y costumbres, ¿cómo se lleva la convivencia?

3 respuestas



Cómo se solucionan los conflictos entre las familias?

3 respuestas

- Entre nosotras nos llevamos bien, si una tiene un conflicto pues uno lo habla con la trabajadora social o la educadora y ya pero, (Carraspea) pero del resto yo nunca, solo he tenido un problema con una chica pero ya como que lo solucionamos, a mi me cambiaron de piso pero del resto con ninguna.
- Bueno, muy bien yo no tengo conflictos como quejas de nadie porque no, Bueno muy bien, hasta la vez muy bien.
- Pues está un poco difícil porque cada una tiene su manera, ósea su cultura, y a veces entre dos personas que no son del mismo país chocan y entonces siempre hay conflictos o asó un poco de discusiones, pero normalmente mmm, avisamos a la educadora o a las Hermanas y hablamos o llegamos a un acuerdo o algo para no estar todo el día peleando.

En relación a la pregunta anterior, hacéis actividades o talleres entre las familias para fomentar la comunicación?

3 respuestas

- Pues Bueno, depende de cuando son, a ver como días de de celebración, como digamos la cena navideña esas son las actividades que hacen aquí, mmm, cuando se hace lo del panellet y eso. Las actividades como para celebrar, o cuando es para celebrar que un niño cumple años y la mamá lo quiere celebrar pues entre nosotras.
- Sí, el año pasado si, este año no no se ha organizado esto, pero el año pasado que si, venia una chica y hacíamos aquí pues por ejemplo hablar de como

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres matern infantils des de la perspectiva del treball social

duermen los niños, de como se cambian, como se les da de comer, como, Bueno de todo.

- Sí, cuando hay siempre una actividad soliamos bajar a la sala y ahi siempre hacemos la actividad pues por ejemplo, la castañada, la navidad siempre hubo actividades y siempre se hizo en el salón.

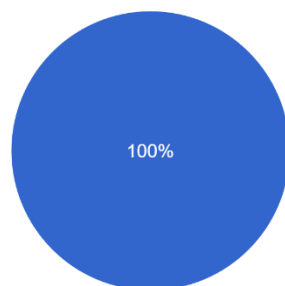
Como se organizan las tareas?

3 respuestas

- Es por semanas, una semana le toca a una la cocina, la otra el comedor, la otra el pasillo, a la otra lavar los platos de la cena y asi, cuidar niños cada semana varia para que a todas nos toque lo mismo.
- Bueno semana a semana ponen una chica, a la semana ponen a la otra, por ejemplo la cocina hoy le toco a una esta semana, a la otra semana le toca a la otra y asi asi va, está todo organizado.
- Pues se organizan por un papel con, ósea no se como te digo, con un papel escrito las tareas que tenemos que hacer y solo las cumplimos pero eso esta bien porque así cada uno sabe lo que tiene que hacer.

Teneis espacios comunes para todas las familias?

3 respuestas

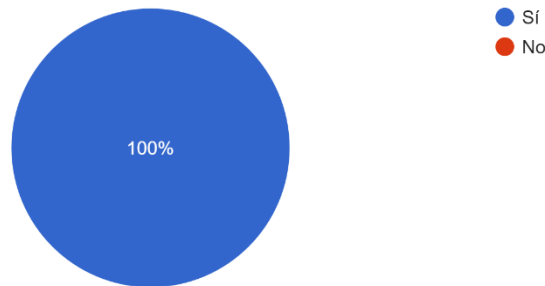


● Sí
● No

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres matern infantils des de la perspectiva del treball social

En el recurso, trabajan diferentes profesionales, os sentis escuchadas por éstas? Creéis que recibís orientación por su parte para lograr una mayor auto...ara cuando finalice vuestra estancia en el centro?

3 respuestas



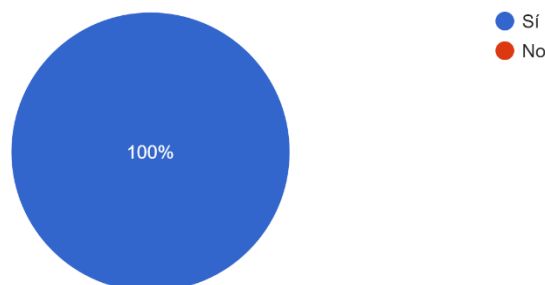
En que os acompañan en vuestro dia a dia?

2 respuestas

- Digamos si uno necesita un papel o algo ya nos ayudan lo que uno les pide, entonces o cualquier cosa que uno necesite también a las Hermanas elles nos ayudan si, si se necesita un papel o sacar una cita médica que no sepa yo sacar ellas me hacen el favor, mientras uno les deja ellas nos colaboran.
- Aunque solo hay educadores y las Hermanas eh, ya ellas nos ayudan mucho, nos hablan y nos guian para tomar buenas decisiones y hacer bien las cosas y siempre estan allí apoyandonos a nosotras y eso.

La rutina y los hábitos son aspectos clave para el desarrollo y el crecimiento de los niños, personalmente mantener una rutina os ha facilitado la gestión de vuestro dia?

3 respuestas



¿En que os ha podido beneficiar el hecho de que tengáis una rutina planificada?

3 respuestas

- Bueno, la rutina de la casa ya es aparte, porque lo único de acá es como la hora de entrada y la cena que tienen la cena los niños y nosotras, pero nosotras mismas hacemos la rutina con los niños, entonces nose digamos, yo ahorita que estoy en el espai yo me levanto temprano ya es una rutina con él, pero cada una tiene una rutina diferente.
- Bueno el mío ahorita ha estado un poco, se ha descontrolado un poco, como va a la guardería, antes lo levantaba a las 8, le daba el desayuno, se dormía a la una, ahora no, ahora se duerme muy tarde y también está bien descontrolado, pero si, tenemos una rutina, como, si una rutina.
- Pues si nos benefició mucho porque así somos más organizadas y llevamos una vida mejor sabiendo que vamos hacer cada día y no, no llegar al día a día sin saber cómo vas a empezar el día, entonces nos ayuda mucho a gestionar todo así.

¿Cuáles son las actividades que realizais a lo largo del dia?

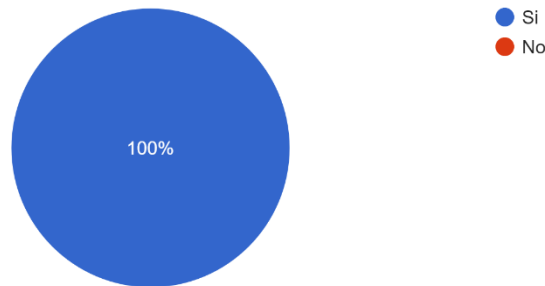
3 respuestas

- Pues en el espai, yo voy al espai pero es mientras ya él pueda ir a la guardería, entonces yo encuentre un trabajo o así.
- En mi día a día bueno, eh salir con mi niño al parque cuando no tengo cosas que ir hacer y cuando tengo cosas pues me voy a hacer mis cosas y luego regreso.
- Yo cuando estaba aquí normalmente iba a un materno infantil, ósea a casales creo que son para madres con hijos y ellos nos ayudan mucho, nosotros les contamos nuestro problema y nos ayudaban emocionalmente, eso es lo Bueno que aquí nos derivan así a maternos, y podemos hablar con otras madres o en la misma situación que estamos y nos sentimos iguales digamos acompañadas y está muy bien eso. Bueno, yo normalmente por la mañana me iba al materno a veces, llevaba a mi hija a la guardería y estaba viendo para mi documentación también me ayudaron mucho con la documentación para lograr a tener mi NIE y estaba también en busca de trabajo, luego veníamos aquí, osea, yo retiraba a mi hija de la escuela de la guardería y veníamos aquí, no sé cómo te digo, nos poníamos al día limpiando o así y luego a la hora de la cena cenábamos todos juntos y eso.

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres matern infantils des de la perspectiva del treball social

Además de vivir temporalmente en este centro, asistís a otros recursos que os acompañan en la crianza de vuestros hijos y os ayudan en la gestión emocional?

3 respuestas



¿Y vais a algún centro así que o algún recurso fuera de aquí para estar con tu hijo y con otras madres?

3 respuestas

- No
- Bueno el año pasado iba, al espai lo llevaba, pero este año entro en la guardería y ya no, porque él ya va a la guarde.
- En un maternoinfantil

¿En relación con la llegada al centro, de qué manera os reciben? ¿Hacéis algo especial cuando entráis en el centro?

3 respuestas

- No, como que presentarnos con todos y ya, pero si, como que nos muestran la casa, nada más.
- Si, si nos ayudan. bien, si, nos dan la bienvenida, Bueno nos atienden muy bien sí.
- Bueno cuando llegamos recién no hacemos ninguna actividad ni nada de eso, pero nos reciben muy bien.

¿Y con respecto al proceso de salida, como es? ¿Sentís que os acompañan y preparan para facilitar la adaptación a una nueva rutina y espacio de vida?

1 respuesta

- A la hora de la salida si te preparan bastante para eh salir bien, te preguntan dónde vas a ir, si vas a estar bien, si tienes un buen ingreso para sostenerte en este tiempo que vas a salir y eso, no es que te sacan y ya vete tu ósea es tu problema y ya, si no que te preparan bien para salir bien y eso

Entrevista a la Treballadora Social (Centre Materninfantil, Llar Santa Isabel i Residència Mare Teresa).

1- Com a treballador/a social que treballa en un centre matern infantil, com definiries aquest tipus de recurs? Consideres que se li dona visibilitat?

És un recurs residencial amb les quals acollim a les famílies, són dones amb nens petits de 0 a 3 anys, i és un recurs amb el qual es treballa molts àmbits, totes vinculades amb el procés maternal, des de un suport a lo que és la gestació al final del seu període de gestació a un suport post part i tot lo que engloba aquest treball, un acompanyament d'aquests primers 2 anys de vida dels nadons i de les mares. És un centre que és coneix a Barcelona sobretot en l'àmbit de les treballadores socials de l'ajuntament de Barcelona, però no té molta visibilitat a nivell de societat, la comunitat o la societat d'aquí a Barcelona.

2- Com a treballador/a social, quin és el teu paper dins del centre matern infantil quant a l'acompanyament a les famílies? Quines són les vostres responsabilitats?

El meu paper dintre del centre maternoinfantil és bastant ampli, però en relació a les famílies, primer és fer una mica la relació amb lo que són les treballadores socials de les famílies que tenim acollides, que són normalment de l'Ajuntament de Barcelona o ajuntaments metropolitans i fer aquest acolliment, fer lo que és la entrevista de la família que demana entrar en el nostre recurs, fer l'acolliment, fer lo que la entrada, l'acompanyament durant el primer mes i després es firmar amb ella un pla de treball que durant aquest mes d'entrada a la llar nosaltres anem observant com la família està funcionant o com la mare es va trobant aquí el meu acompanyament amb aquestes famílies és veure que aquelles coses que hem anat, que hem decidit treballar plegades és van complint i en quines coses que no es van complint, quines dificultats n'hi ha o que coses necessita la família que hem d'intervenir més nosaltres o l'hem d'ajudar. Després hi ha l'altra part més de veure projectes que l'entitat necessita i quina manera podem captar fons perquè aquests

projectes es puguin realitzar, projectes que a lo millor potser des de pues reformes de la casa a nivell immobiliari, projectes de suport a les famílies a nivell econòmic o de estris o coses que necessitin o inclús de les escoles bressol, ajudes que necessitem treballar amb aquestes famílies, quines fonts de recursos econòmics n'hi ha a la ciutat de Barcelona com de la Generalitat en la qual poguem fer projectes, presentar-los i que ens donguin una base econòmica per tirar-los endavant i després hi ha molt el tema de buscar recursos externs a Barcelona que treballin amb mares i nens petits amb aquestes primeres edats de la infància, buscar recursos en el sentit de llocs o entitats que en un moment donat tinguem famílies aquí a la llar i poguem fer derivacions.

3- Quin és el protocol i els requisits d'entrada que han de complir les famílies? Per quina via us arriben les famílies, és a través de derivacions? Com es realitzen les coordinacions amb els altres serveis implicats en els casos que us arriben?

Protocol d'entrada al recurs, som un equip petit i clar, no podem atendre a totes les famílies en totes les seves complexitats, i llavors hi ha algun tipus de famílies que no podem influir, pues perquè no tenim professionals que poguessin atendre, per exemple en salut mental, els requisits que ens demanarien en aquest moment d'un professional en salut mental no tindríem aquí psicòleg o psiquiatra que pogués donar aquest suport, en temes per exemple d'addiccions pues també tenim que tenir han de ser persones que poden venir amb una addicció, però que ha d'haver-hi un tractament previ ja fet de un any de durada i nosaltres fem aquesta continuïtat de treball i després també tenim el problema de treballar amb persones amb diversitat funcional perquè no tenim els espais encara adequats a la llei, llavors estem, El protocol en principi, nosaltres treballem molt amb l'ajuntament de Barcelona, però poden derivar famílies qualsevol ajuntament de l'àrea metropolitana inclús consells comarcals o entitats privades que també necessitin buscar una plaça, a lo millor tenen una família que ha viscut al seu recurs i s'instal·la en un recurs per fer el seguiment o Bueno necessiten fer un altre recurs que sinó ells no poden donar, bàsicament és amb l'ajuntament de Barcelona, ells ens fan la derivació per escrit, ens envien una notificació de si tenim plaça, i ens envien l'informe social d'aquella persona, si nosaltres aquí quan arribi l'informe social valorem que és una família que podem atendre i que podem donar el servei que ens estan demanant des de Serveis Socials, llavors les concertem una entrevista. L'entrevista sempre té que està la senyora, la dona i la seva referent social, si decideix entrar al recurs se li informa a

la seva treballadora social i es pacta amb la treballadora social del servei el dia d'entrada, sinó pues res se li agraeix l'entrevista i se li comunica a la treballadora social que la dona ha decidit no entrar al recurs, si la dona al final decideix entrar al recurs pues es pacta el dia d'entrar i durant aquest primer mes d'estar al recurs és com un mes diríem a dir de període de prova tant per ella com per nosaltres, les expectatives que aquesta dona tenia del nostre recurs són les que realment se li estan complint i nosaltres veiem que és una dona amb la qual podem treballar plegades i al cap del mes fem una entrevista amb la seva treballadora social i fem un pla de treball i és firma al cap d'un mes d'entrar, i es dissenya un pla de treball que es va revisant cada 3 mesos. Bueno sí que les famílies que ens arriben aquí treballem molt coordinades amb serveis socials, si que al temps que porto aquí treballant els casos amb els quals hi ha alguna coordinació entre tots els referents de la família normalment tenen un bon recorregut si els referents socials estem descoordinats o no hi ha un bon suport o no hi ha com un treball conjunt costa més de que aquell procés vagi bé, llavors és important pues que hi hagi molta coordinació ja sigui telefònica o ja sigui presencial o amb ells perquè ens ajuda molt a, pues que aquest projecte personal de la família vagi seguint el seu curs, i Bueno que més, no hi havia res més d'aquesta pregunta .

4- Pel que fa a les intervencions, existeixen diferents tipus de models teòrics de referència, quin és el o els models que us identifica a l'hora de l'acompanyament amb les famílies?

A mi m'agrada treballar molt des del model sistèmic amb les famílies, aquí normalment treballes molt només amb la dona o sigui no treballem amb la família d'aquesta dona ni amb la seva xarxa social, treballem molt amb la dona però quan, com és un treball molt 24hores 365 dies acabes coneixent molt les famílies, el seu passat, la relació que té amb els pares, amb els germans, amb la parella, amb els pares de la parella, no treballem directament amb aquestes persones. Si que coneixem molt la xarxa amb la qual la dona està. Sistema humanista però també treballem molt de forma individualitzada, avui a la llar viuen divuit dones de diferents nacionalitats, clar les necessitats i les demandes de cada una d'aquestes dones depèn de quin es el seu país de procedència és molt diferent, llavors costa molt de unificar una forma de treballar perquè clar són molts contextos molt diferents, si que intentem molt posant-se en la pell d'aquesta dona i del seu model familiar o els seus aprenentatges no, intenta una mica compaginar amb els aprenentatges que hi ha aquí a la societat a la qual estar residint, perquè haurà de conviure amb l'escola del

seu fill i s'haurà de relacionar amb altres famílies i és una mica treballar molt des de la part humanista, de com se sent, com lo que li passa a la casa li afecta.

5- En els centres materns infantils acostuma a haver-hi treballadors/es socials, també educadors/es socials i integradors/es socials, llavors com es diferencien les tasques que porteu a terme cada una d'aquestes figures?

Si que sol haver-hi aquests perfils professionals, normalment també hi ha més educadores i integradores socials, diferenciar a vegades es difícil, clar, amb un centre maternal com el nostre clar la relació es molt propera i que el despatx meu o el de l'educadora estan molt propers i quan l'educadora no pot donar suport perquè està amb una altra tasca, jo els hi dono. Sí que es important en la part d'integració social normalment és més la persona que està molt vinculada amb el dia a dia d'aquella família, lo que és l'ordre de l'habitació, els àpats dels nens, el parlar de va aixeca't com tens això, o en els moment d'ocupar-se dels nens.

L'educadora social, a part d'aquest suport a les famílies pues també fa una mica de coordinadora amb aquells espais amb els quals la família va, coordinacions per exemple si la família va a un espai maternal pels matins o un espai familiar o estar fent un curs de formació o estar fent un curs d'inserció, la coordinació amb aquella educadora que també rep a la dona amb el curs de formació o d'orientació laboral o el contacte directe amb l'escola bressol del seu fill, i el treball social seria una mica de treballar més amb la treballadora social i l'educadora de aquesta família en aquest dia a dia pues té aquesta dinàmica, vale pues nosaltres com a professionals com ho podem treballar no?, que podem fer amb ella com ho podem treballar, quins recursos li anirien més bé, seria una mica el paper d'englobar l'integrador i l'educador amb aquest treball d'equip no?, l'educadora o la integradora social es qui ho posen més en funcionament dia a dia a terme, i jo faria una mica més la part aquesta de no tant el dia a dia però si pues més la relació de dir pues trobades més esporàdiques per parlar més concretament de temes més concrets, seria una mica aquests papers no de dir de diversificar-ho, també quan fem projectes per exemple en el nostre maternal en concret si que el redactaria jo els projectes després també a l'hora de fer la memòria anual per exemple si que aquí a la llar la faig jo com a treballadora social però si que es important que la resta de professionals educadors i integradors puguin anar recopilant informació del dia a dia de tot el que s'està fent a la casa.

6- En els centres materns infantils, la majoria de les famílies són monoparentals i immigrants, en el centre com abordeu el tema de la immigració amb les famílies i tot el que implica?, i, que en molts casos són famílies que han hagut de deixar a altres fills al seu país al cuidat de la família?

La majoria de les dones que venen són famílies monoparentals, a vegades de forma volguda i a vegades no, a vegades és perquè la parella no ha volgut sumar-se en aquest projecte i elles encara no han fet aquest dol de trencament de parella, són de diferents països de procedència però una de les coses que expliquem quan els hi fem l'entrevista d'acollida és que els mateixos professionals que treballem aquí a la llar ja són de diferents llocs de procedència perquè la directora per exemple es de Mèxic, i la integradora és de Kènia, i hem tingut també una germana de que es del Camerún, o sigui amb lo qual, i Bueno la cuinera era del Marroc amb lo qual les professionals que estem aquí a la casa ja són de diferents cultures. I llavors els hi expliquem això que, sempre els hi comentem que ser de diferents llocs de procedència si que té dificultats perquè hi ha dificultats idiomàtiques, dificultats de creença, de formes de fer les coses i d'aprenentatges, però també es molt ric perquè ens coneixem totes coneixem d'on vénen els països, compartint àpats, maneres de cuinar, maneres de cuidar els nens, coses que no sabien de l'altre país i arriba un moment que al dia a dia de convida perd ja l'origen d'aquella persona, ja no veus el país d'on es, sinó la veus com una altra dona com tu, arriba un moment que són dones amb nens petits i compartim això, som dones i una maternitat, i a vegades l'origen arriba un moment que en la convivència es perd. El fer que altres famílies han deixat, és difícil perquè moltes vegades aquestes dones que han deixat els fills al país d'origen fa molts anys que estan separades d'aquests nens, si que mantenen molta relació a través de les famílies o a través del telèfon, però contacte fa 7 o 8 anys que no els han vist amb lo qual a vegades és complicat el incorporar-los a vegades en el dia a dia de les dones perquè el tenen aquest patiment de que tenen els filla allà, si que hem observat que les dones que tenen els fills aquí i que tenen fills al país d'origen doncs es bolquen molt amb la maternitat que tenen ara perquè a lo millor en el seu moment amb l'únic moment de la seva vida que han pogut gaudir de la maternitat perquè a vegades són dones que han tingut que deixar els seus fills amb les àvies o amb germans des de molt petits i han vingut aquí i ara estan vivint la maternitat que no han pogut viure amb els seus fills més grans i és bolquen molt. Perquè es tot el que no li he pogut donar als meus fills allà li viu donar amb aquest petit no? Amb aquest nou nen i a vegades costa no de dir ostres de treballar amb elles que han de buscar un espai pels nens però un espai també per elles i deixar que els nens

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres materns infantils des de la perspectiva del treball social

vagin fent el seu camí, però també a elles se'ls hi diu també que és important que elles facin un projecte de vida de dir si heu decidit quedar-vos aquí i fer el vostre projecte aquí en aquest nou lloc d'arribada intentar en sortir-ten amb el teu fill que tens aquí intentar buscar una feina i en sortir-te i més endavant poder fer aquesta reagrupació familiar.

7- Pel que fa a l'organització interna del centre, com és el dia a dia de les famílies en el centre matern infantil? Com és el repartiment de les tasques domèstiques, comparteixen espais comuns?

Aquesta casa funciona, com si fos una casa compartida per divuit famílies i estan repartides en dues plantes, el dia a dia seria una mica com qualsevol família, de dilluns a divendres és un dia a dia més actiu, al cap de setmana la intensitat aquesta ja baixa, de dilluns a divendres si que hi ha l'educadora lo que intenta és que a les 9 del matí la família ja estigui llevades, que de dilluns a divendres les famílies tinguin una mica d'activitat amb una rutina i uns horaris, llavors l'educadora si que fa aquest paper de vagin els nens a l'escola, de que les habitacions pues més o menys estiguin arreglades durant el dia, que hi hagi ordre a la cuina, de neteja i de una mica de dinàmica. Les tasques de la llar estan compartides, tenen un calendari amb el qual cada mama té una tasca durant la setmana, que cada setmana va rotant, si que són tasques compartides la tarda ja es més lliure, elles venen de l'escola i llavors hi ha un horari entre les 18h30 i les 20h d'atenció als nens del bany, que cada mare té el seu nen, una de les mares s'encarrega d'anar a buscar el sopar dels nens, cada mare li dona el sopar al seu fill i després si que a la nit, hi ha un sopar de dilluns a divendres de tot el grup en el qual sopen totes les mares juntes amb dos professionals de la casa, que és un moment de trobada de tot el dia perquè és l'únic moment del dia en que totes es troben les dones i poden compartir el sopar junts, els nens en aquell moment no hi són, estan al càrrec de l'educadora.

8- En aquests recursos es treballa el vincle i les competències parentals per potenciar i vetllar per la cura, l'autonomia i l'educació dels menors. Des del centre, s'ofereixen tallers per fomentar el vincle entre la mare i els fills i per abordar la gestió emocional per a la criança dels menors?

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres matern infantils des de la perspectiva del treball social

A veure des del centre es fan alguns petits tallers, però serien més a nivell de festes o de tallers més, pues cada 2 – 3 mesos, treballem molt amb recursos maternoinfantils perquè les mares tinguin aquest tipus de tallers de dinàmiques amb altres centres més de joc, més de relació, més del tema la relació mare-fill, més del tema de la lactància materna, el joc amb els menors de 0 a 3 anys, pues tot això ho fan amb altres recursos amb els quals fem derivació i van les mares, depèn quins recursos són més intensius de dilluns a dijous, i després, depèn de quins són 1 dia o 2 per setmana, també com tenen una entitat aquí al centre, a la llar que es diu mama g, és una entitat del barri una associació de mares del barri del Guinardó que també fan tallers pues de psicomotricitat, de ioga, de música per nadons, en els quals alguna de les mares hi va que també l'ajuda a conèixer aquest aspecte de la relació i vincle mare-fill i també es vincula amb altres mares del barri. Ve una tallerista un cop cada 15 dies o cada 3 setmanes que fan tallers de gestió emocional grupal amb el qual nosaltres no entrem els professionals, només estan les mares, i aquesta tallerista i de tant en tant fa alguna xerrada o alguna sortida grupal per treballar una mica el vincle, però sempre ho treballen més tallers a nivell de sortides lúdiques o de festes que preparem o aniversaris dels nadons és quan fem aquest treball més de cohesió de grup.

9- Quan valoreu que una família mostra dificultats per exercir les seves responsabilitats parentals, us coordineu amb algun dispositiu dins del sistema català de protecció a la infància?

Són famílies derivades dels Serveis Socials llavors fem moltes coordinacions mensuals o telefòniques i després aquestes trimestrals que ens reunim amb la dona també, si veiem dificultats o mancances amb les competències maternals si que hem d'informar però no tant al sistema general de protecció a la infància de la DGAIA, normalment és a Serveis Socials i a la seva treballadora social, moltes vegades les famílies tenen els equips d'atenció a la infància un EAIA amb el qual també ens coordinem perquè a vegades tenen Serveis Socials i el EAIA que són treballs compartits si que fem també entrevistes o coordinacions presencials amb les quals es parla d'aquella família, quines dificultats té, si el pla de treball les va adquirint o no, o té moltes dificultats en una part o altra llavors es treballa, si ja veiem que aquesta família pues les competències maternals no s'assoleixen o hi ha dificultats amb alguns aspectes es coordina amb EAIA i amb Serveis Socials i llavors també ells determinen quin és el futur d'aquest projecte, però Bueno, sí que es treballa coordinadament amb EAIA sobretot i amb Serveis Socials.

10- Quan comproveu que un infant mostra dificultats en alguna de les àrees del desenvolupament, feu alguna derivació a servei especialitzat?

A veure nosaltres directament no, lo que passa que si observem una pauta, hi ha una dificultat o que la psicomotricitat d'aquest nadó no es dins de lo que més o menys s'estableix la detecció pot vindre a través de salut, amb la infermera i la pediatra estem molt coordinats amb ells perquè normalment treballem amb els serveis del Cap Maragall de pediatria, amb lo qual és la infermera qui s'encarrega de totes les famílies de la llar, si observa dificultats ens informaria i a lo millor seria l'infermera que faria o la pediatra la que faria l'informe de derivació al Centre de desenvolupament i atenció precoç (CDIAP) de zona, un altre focus d'atenció són les escoles bressol, clar són petitons, llavors l'escola bressol també observa pautes de desenvolupament i llavors si hi hagués alguna dificultat, és també l'escola bressol que ho notifica al CDIAP i llavors a nosaltres també i a Serveis Socials, llavors tenim famílies que estan acudint al CDIAP, el algun moment si que ens demanen suport a nosaltres, que observem algunes pautes de desenvolupament que ells necessiten també que des de llar veiem i observem, però vaia normalment són famílies que la derivació al CDIAP és o a través de l'escola bressol o a través de salut.

11- En el centre conviuran famílies de diferents nacionalitats i que tenen els seus propis costums, es produeixen conflictes de convivència pel fet de tenir altres costums? Es realitzen tallers per a les famílies per treballar la convivència i per fomentar el respecte i la integritat?

Els conflictes aquí no són tant per la procedència sinó són més pel dia a dia de la casa, quan estas convivint 24 hores com qualsevol família pues sorgeixen conflictes no, de sobretot en temes de la neteja, en temes dels espais comuns, de tenir ordenats o nets els espais comuns, per exemple els menjadors, cuines, passadissos, el tema del soroll, són dones de països amb els quals la diferència horària és important a lo millor en l'horari de nit és quan poden parlar amb les seves famílies d'origen i això també crea problemes perquè són habitacions que estan l'una al costat de l'altra i Bueno pues a vegades es un dels focus dels problemes no, un altre focus de problemes també pot ser o de conflictes el tema de la roba, posen rentadores i clar la roba dels nens és molt semblant una ha agafat roba d'un altre nadó pensant-se que era la seva i llavors es treballa molt el tema pues de marcar la roba, de intentar parlar amb la família fora de l'habitació en un espai perquè les altres mares no no els hi pugui molestar, al tema de la neteja el que comentava abans que és important mantenir l'espai ja no només per l'altra mare sinó

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres matern infantils des de la perspectiva del treball social

per nosaltres mateixes o sigui per la pròpia mare i s'intenta parlar amb elles molt de forma individual, com que també treballem amb elles tan intens, tant de diari es treballa molt el dia a dia, a lo millor potser l'espai de taller no es fa un taller però la cuina mentre que tu estàs xerrant, estas treballant el tema de la neteja no, perquè vas parlant com si fos algo informal però elles ho capten, si que a vegades s'han fet tallers, es fan assemblees cada 2-3 mesos grupal o si hi ha alguna situació si que es fa una assemblea més concreta per parlar d'aquella situació de conflictes, Bueno es lo que et comentava abans més que fer un taller de gestió de conflictes és molt del dia a dia, de parlar amb elles, són conflictes molts de dinàmica d'una llar.

12- Una vegada una família és acollida pel centre matern infantil, com és el seu procés d'adaptació? Els hi doneu algun suport per tal que s'habituin al canvi i al funcionament intern del centre?

Si, el primer mes és de prova, se'ls hi explica una mica com va l'organització de tota la casa, horaris, les rentadores, que es lo que demana cada professional, qui se'n ocupa de la roba dels nens, si necessiten bolquers, se'ls hi va explicant tot, també se'ls hi explica una mica el barri, on estan ubicats el centre pues el caps de salut, la biblioteca, el metro tot una mica se'ls hi ubica lo que és el barri, el tema de l'adaptació pues és una mica explica'ls-hi també els horaris perquè estan fets aixins que no es perquè nosaltres hem dit totes les noies a les 9-9h30 totes de deu, perquè té que veure en que són mares de nens petits i llavors tot el horari, l'organització de la llar se'ls hi explica que està pensada evidentment perquè funcioni bé el centre, perquè sinó serien divuit famílies complicat de gestionar, però després perquè es important aquesta rutina i horaris amb els nadons, sí que a vegades es fan xarles de la importància que els nadons han de tenir aquesta rutina i horaris cada dia per un nadó, no perquè es el seu cap també es vagi poc a poc formant i el fet de que elles vegin que a la que el nadó porta uns dies un temps amb una rutina els nens estan més tranquils, sinó el no saber si m'aixeco a les 8h o a les 9 o vaig a l'escola o no vaig, fa que els nens també estiguin molt més angoixats no. jo crec que amb aquest mes d'adaptació elles ho veuen i després també es depèn de cada família es va treballant una mica amb el dia a dia, hi ha famílies que necessiten més adaptació i d'altres que ja de seguida incorporen una mica aquestes pautes bàsiques.

13- Les famílies que resideixen en aquests centres, es troben en situació de vulnerabilitat social, i amb recursos econòmics insuficients per tirar endavant el seu projecte de família, com les acompanyeu en la pròpia gestió de la seva economia?

Les famílies que resideixen aquí si que estan en situació de vulnerabilitat i a vegades són situacions de que la situació aquesta de vulnerabilitat és llarga amb el temps i que a lo millor sortiran d'aquí i continuarà perquè a vegades un dels motius principals és la manca de documentació regular, o sigui la situació d'estar en situació irregular dificulta molt sortir del sistema, o sigui dificulta molt en sortir-se'n d'aquesta vulnerabilitat perquè no et permet accedir a moltes coses no, és treballa molt individual, hi ha dones amb les quals durant el procés d'estada aquí poden regularitzar la seva situació amb lo qual això els hi permet optar a o alguna ajuda econòmica o entrar en algun sistema de prestacions o poder començar a fer una recerca laboral, si que lo primer de tot que han de tenir es que han de tenir escola bressol és molt important tenir els nens escolaritzats primer perquè nosaltres pensem que és important per a elles el fet de que el nen estigui escolaritzat també els hi obra moltes portes a elles de relacionar-se amb una escola, com funciona una escola, després porten una rutina de portar el nen a l'escola i també tenen un temps lliure per elles poder pues optar a formació o inserció laboral, la primera base és que tinguin el nen escolaritzat, quan són molt petits els nens al primer any a vegades és complicat escolaritzar-los, normalment tenen a partir d'un any per a l'escolarització d'aquests nadons, optar a treballar la seva economia és complicat perquè són mares que no tenen suport familiar amb lo qual la conciliació laboral amb lo que es la maternitat és molt complicada, nosaltres sempre intentem dils-hi o buscar amb elles feines que estiguin dintre de l'horari d'escolarització dels nadons o dels nens i elles puguin després pues anar-los a buscar a les escoles a les 17h, però es complicat perquè no és fàcil, són feines d'economia submergida algunes, són feines de a vegades amb unes qualificacions baixes inestables i a vegades també tenen aquests horaris itinerants que a vegades es troba amb aquesta dificultat de compaginar aquesta feina amb una altra, des de la llar també treballem molt de que entre elles s'ajudin, o sigui si jo treballo i no puc deixar el meu fill a l'escola bressol perquè avui està malalt o surto una hora més tard de la feina, pues que alguna de les mares pugui anar a buscar el seu fill o es quedi aquí amb ell a l'aula maternal, és treballa molt aquesta col·laboració d'ajuda, tenim moltes dones amb situació irregular que tota la feina que hi ha d'economia submergida de cura d'avis, de neteja de les cases, abans podien optar i ara com que moltes vegades com que han d'estar regularitzades pues moltes famílies que estan en situació irregular

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres matern infantils des de la perspectiva del treball social

no poden accedir a feines que abans els permetia ser independents econòmicament, lo qual també se'ls hi complica.

14- Quin acostuma a ser el temps límit d'estada al centre? Creieu que és suficient perquè les famílies tinguin més autonomia i més recursos per afrontar la sortida del recurs?

L'estada al centre més o menys és un any, lo que passa que últimament s'està ampliant, ara tenim famílies un any i mig o dos, perquè amb un any és molt difícil, antigament si perquè era molt més fàcil lo que comentàvem, amb l'economia submergida les famílies trobaven moltes feines que podien complir amb el seu horari laboral i treure's un sou, ara això es molt difícil la sortida ara és d'entre un any i mig o dos i costa, perquè moltes de les dones pues han de venir aquí, han de fer uns estudis per tenir cura d'avis també ara a vegades es demana una titulació encara que sigui d'uns cursos que elles han de poder fer la llengua també, el desconeixement de la llengua d'aquí o el idioma dificulta a vegades aquetes feines o formacions, normalment és un any i mig o dos, més de dos anys no veiem viable que estiguin aquí perquè això es un recurs residencial maternoinfantil que treballa una sèrie de coses de les competències maternals, no treballa la inserció laboral, o el tema de formació, treballa lo que són les competències maternals, si que durant aquest procés es treballa conjuntament pues això la formació i la inserció laboral però te que haver-hi un punt d'inici i de final, i llavors quan s'ha fet aquest acompanyament maternoinfantil i la dona amb el seu fill es totalment autònoma i pot portar el seu projecte de vida sola si que han d'actuar d'altres recursos que treballin ja més pues això la formació i la inserció laboral i hi ha un centre o uns pisos que no siguin tan intensos de residències que tinguin més llibertat d'entrada i de sortida, o sigui ha d'haver-hi un altre recurs de continuïtat per dir-ho aixins.

15- Com és el procés de sortida de les famílies? De quina manera es treballa l'acomiadament dins del centre entre les famílies?

El procés de sortida és dur perquè la situació que hi ha a la ciutat de Barcelona es complicada, no hi ha habitatge social per tota la demanda que hi ha, encara que les dones puguin sortir d'aquí i tinguin un treball no els hi permet llogar res i evidentment un pis soles és impossible, habitacions compartides sortir d'aquí amb un nen de dos anyets o tres anyets ningú vol compartir una habitació amb una dona i un fill és complicada, si que quan ja arriba el procés de sortida de les famílies perquè veiem que el projecte d'ella aquí ja ha acabat o ja s'ha assolit si que s'intenta és si ha pogut treballar i hi hagi un

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres matern infantils des de la perspectiva del treball social

estalvi que no se'n vagi amb les mans buides i hagi pogut fer un estalvi de diners del seu treball i busqui habitació, nosaltres l'ajudem una mica a buscar habitació, però també ha de ser ella la que faci aquest procés, si la dificultat és molt perquè no hi ha manera si que es treballa molt amb Serveis Socials coordinats de que puguin buscar un recurs de seguiment, habitatges d'aquests socials o socioeducatius que puguin fer una mica la resta d'acompanyament d'aquestes famílies, de forma individual independent costa que aquestes famílies puguin sortir soles perquè no tenen ni els estalvis ni la situació econòmica que els hi permeti, sempre ha de ser o bé a un recurs socioeducatiu o habitatges socials o un altre recurs que pugui fer aquest, a vegades si que hi ha famílies que han pogut fer la sortida amb un pis compartit amb les quals es lloga una habitació però no és fàcil i a vegades mantenim el contacte bastant sovint amb les famílies que han sortit en els últims 2-3 anys són amb les que tenim més contacte i clar a vegades també t'expliquen que a lo millor han canviat d'habitació de lloguer i han tingut que canviar al cap de tres mesos pues perquè la relació amb la família que hi havia o amb les altres persones amb un nen ha costat, però Bueno aquestes situacions són complicades.

16- Les dificultats per trobar un habitatge han augmentat, vosaltres orienteu a les famílies amb la recerca d'habitatge, o oferiu algun recurs d'habitatge per elles per tal de facilitar la transició del centre matern infantil a un altre lloc per viure?

Les dificultats de trobar habitatge són terribles, llavors si que durant l'estada aquí si tenen documentació si estan en situació regular si que fem tot aquest suport de que es posin a la llista d'habitatge social de lloguer al patronal, després si que fem, tenim una opció amb una fundació de la congregació que té dos pisos que donen opció a tres famílies i després l'altra opció també són tots els recursos d'habitatge que treballen amb Serveis Socials o Càritas o altres entitats i llavors hi ha la treballadora social de Serveis Socials que fa les derivacions a aquests habitatges o la opció de buscar una habitació de lloguer i si la trobem es coordina amb Serveis Socials que a lo millor fan un suport durant uns mesos d'aquest pagament de lloguer fins que es puguin acabar de fer-ho soles.

17- Teniu un sistema de recollida de dades que permeti avaluar l'impacte i el grau de satisfacció de les vostres intervencions, tant els èxits com els fracassos sobre les famílies que han passat pel vostre centre?

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres matern infantils des de la perspectiva del treball social

Jo si que tinc com un Excel de recollida de dades que anem fent, del motiu de sortida, de com han estat aquí, que han assolit, el motiu de la sortida, si han sortit a millor a pitjor, després passem una enquesta de satisfacció, lo que passa que és complicada perquè són enquestes que si les passes al final depèn de la sortida que hagi fet la família no és totalment real si que ens serveix una mica per valorar, una de les coses que ens fa una mica valorar les intervencions es el vincle que es genera amb aquestes famílies una vegada han sortit, perquè durant l'estada més o menys el vincle hi és, quan surten les famílies i veus que hi ha famílies amb un any-dos-tres-quatre encara pues tenen contacte amb l'educadora o amb la treballadora social o venen aquí de tant en tant a veure'ns hi ha aquest vincle veus que el treball. Bueno es una mica la valoració d'aquest treball, la relació que es fa després que una mica visibilitzar aquest treball que s'ha fet aquí, de fet a vegades tenim famílies que han sortit malament perquè el procés no ha anat bé, després continuen venint aquí recordant molt l'estada aquí, amb lo qual això em diu que no ha anat tant malament el procés que es va fer, en el moment que es va fer si que va anar malament però vist amb el temps la família o nosaltres ho veiem d'una altra manera no, bàsicament moltes vegades pels testimonis que elles fan escrits amb lo que podem valorar i nosaltres també veure el nivell de consecució, després tenim coses que hem de valorar per les subvencions que s'han de justificar que recollim unes dades, però és un altre tipus de valoració.

5. Discussió

La/el treballador social en un centre matern infantil, juga un paper molt important, el d'acompanyar a les persones usuàries que acudeixen a un centre materninfantil derivades des de Serveis Socials. D'acord amb (Maroto, 2023, pàg. 15) "la trabajadora social es una figura de apego positivo, que atiende a la persona que padece una situación problemática, en búsqueda de recursos y soluciones", i poder crear espais per a les persones usuàries perquè es produeixin canvis en la seva vida, i sobretot tenir clar com bé diu (Maroto, 2023, pàg. 155), "el cambio de las personas y sus circunstancias no nos pertenece", igual que tampoc tenim el poder de decisió sobre les persones que atendrem, i per tant hem d'aprendre a acceptar les decisions i els camins que vol prendre la persona usuària, de fet, una de les respostes de la treballadora sobre les famílies, és que són elles les que decideixen si es volen quedar en el recurs després de la primera entrevista o no, així com són les que han de comunicar la seva decisió de entrar o no al recurs. És més, (López, 2021, pàg. 12) afegeix " la responsabilidad es de la persona

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres matern infantils des de la perspectiva del treball social

que acude a nuestro Servicio y que el proceso no consiste en buscar la solución a su problema, sino en acompañarla para que con nuestra ayuda adquiera consciencia, capacidad, poder, responsabilidad...; lo que, desde el origen del Trabajo social significa acompañarla para que descubra sus propias capacidades". Igual que nosaltres com a treballadors/es socials, tampoc podem influir en el poder de decisió que té cada un de nosaltres, perquè com indica (Maroto, 2023, pàg. 92) "la intención de cada comportamiento es siempre positiva y tiene sentido dentro de un contexto determinado para una persona. En el recurs, s'han trobat amb famílies que no hi volen viure per diversos motius, un dels quals també és que es un centre on hi ha diferents regles i horaris, com han comentat les famílies a l'entrevista és que hi ha un horari no flexible a les tardes, i de fet, a algunes de les mares no els hi agrada, perquè igual estan al carrer amb amics i han de marxar per fer la rutina de nit tant per ella com l'infant. Però alguna família prefereix que hi hagi una rutina, ja que els ha ajudat amb el seu infant, sobretot perquè són molt petits, i com comenta la treballadora social, és un recurs, en el que cada una té unes tasques a realitzar pel bé de la convivència o uns horaris, o que l'educadora social, als matins s'ocupa de controlar que les famílies tinguin una rutina i realitzin les seves activitats (com portar els nens a l'escola bressol, vagin als espais maternals, facin la documentació d'estrangeria per regularitzar la seva situació, entre d'altres.

Com a treballadors/es socials hem de crear una atmosfera per a que s'estableixi aquesta relació de confiança entre el/ la treballador/a social i la persona usuària, i per això un dels aspectes més rellevants en el nostre procés d'acompanyament a les persones és el vincle, i com diu (Maroto, 2023, pàg. 111) "Al proporcionar a las personas esa sensación de confianza, protección y seguridad estaremos dando lugar a la aparición (...) en el ámbito de la profesión, hemos denominado en denominar "vinculo" o "vinculo relacional", siendo este vinculo el que permitirá a las personas eliminar las defensas y lograr ventilar emociones y/o experiencias que son fundamentales para poder avanzar satisfactoriamente en los procesos de cambio, fin último de todo acompañamiento". Sobre el vincle, (López, 2021, pàg.10) afegeix "donde el vinculo sea el soporte donde se apoyen las personas a las que atiendes para recorrer el camino de superación", en aquest sentit com a treballadors socials es important propiciar aquest clima de confiança, que les persones se sentin escoltades i valorades, i per això es important fer sentir a la persona acollida en tot moment, i que en el cas del centre matern infantil, les famílies se sentin que estan a casa seva, perquè al cap i a la fi, els que estan "envaint" el centre són els professionals, i per això la treballadora social apunta que es celebren les festivitats i els compleanys, per una banda, perquè les famílies i els professionals es

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres matern infantils des de la perspectiva del treball social

relacionin entre elles i per altra banda, perquè les famílies es sentin que estan a casa seva, i no sigui tan dolorós el fet d'estar lluny de les seves famílies i del seu país d'origen en moments tan especials. I de fet, a les famílies que he entrevistat valoren fer aquestes celebracions, i, personalment, quan vaig fer les pràctiques, vaig celebrar també amb elles la castanyera i el Nadal, i s'expliquen entre les famílies i nosaltres les tradicions d'aquell dia a Catalunya i als països d'origen de les famílies, que per moltes no se celebra la castanyada sinó el dia dels morts.

Seguint amb la rellevància del vincle, pot dir-se que aquest vincle també es construeix a través de la paraula, ja que les paraules exerceixen un gran poder sobre nosaltres, ja que com senyala (Maroto, 2023, pàg. 123) “ las palabras tienen la capacidad de herir, así como de sanar, que hay palabras que nos construyen y palabras que nos destruyen”, i a vegades més que el missatge en sí, el més important és com transmet aquest missatge i com el rep la persona receptora, ja que cada individu fa la seva pròpia interpretació sobre les paraules i d'aquí en que hi ha ocasions on es poden produir els conflictes o les diferències, tal com indiquen la treballadora social i les persones usuàries, que verbalitzen que en moments tenen diferències per la forma de ser o d'actuar, o pel dia a dia per les seves costums, i per això es tant important en aquests moments poder parlar sobre el conflicte per tal que les dues parts arribin a uns acords, acord que també es firma i es pacta en el moment que s'inicia una intervenció i es firma un pla de treball individualitzat amb uns objectius establerts tant per la persona usuària com el professional, per tal que es compleixin per les dos parts.

La infància és l'etapa que ens marca per tota la vida, això vol dir que tots els fets i esdeveniments que han succeït en la infància, influiran en el futur, així com l'entorn en el que una persona ha crescut, els valors que se li han inculcat, les vivències viscudes, les amistats, la família, el país, la cultura, i aquest és un dels aspectes que també s'han de tenir present. De fet, (Maroto, 2023, pàg. 87) apunta “cada cual tienen su realidad propia, fruto de la interacción de su sí mismo y el mundo exterior, en una mezcla idiosincrásica en cada uno de nosotros entre herència, medio físico, social y cultural”. En el sentit que com a treballadors socials podem opinar/aconsellar sobre els actes de les persones a les quals atenem, però no poden ser jutjats, ja que tot té un perquè, un motiu pel qual prenen una decisió o una altra, i com bé diu (López, 2021, pàg.13) “necesitamos saber y sentir que esa persona que tenemos enfrente hace lo que hace porque, interna y externamente, está condicionada por unas circunstancias, creencias o habilidades”, i per aquest motiu es tan important acompanyar a l'usuari i oferir-li un ventall de possibilitats perquè pugui elegir una segons les seves experiències viscudes.

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres materns infantils des de la perspectiva del treball social

Cada una de les usuàries que resideixen al centre matern infantil, tenen una història, i un passat que les condiciona, en molts casos, i després d'haver parlat amb elles, i de fer pràctiques en un centre matern infantil, he pogut comprendre de quina manera volen educar els seus fills, quin entorn i recursos els hi volen donar, ja que he pogut constatar que un dels motius pels quals han vingut a Barcelona des de els seus països d'origen, es per buscar-se una qualitat de vida més digna amb més recursos per afrontar els reptes del futur, i amb objectius, moltes d'elles volien crear la seva pròpia família, amb una parella que els donés suport i acompanyament amb la criança, perquè moltes d'elles per causes polítiques, socials o econòmiques van perdre el seu progenitor o van patir un abandó, un fet que es traumàtic, i per això pensen o desitgen que si venen aquí podran aconseguir lo que elles haguessin volgut de petites, una figura paterna present. També venen per treballar, ja que la majoria ha d'enviar diners als seus països a la seva família, i en molts casos als fills que han hagut de deixar per un millor futur per ells, però després es troben en moltes dificultats, tal i com em m'explicava la treballadora social, moltes arriben en situació irregular, fent treballs d'economia submergida i amb condicions molt precàries, i més d'un cas, s'ha trobat que ha hagut de viure al carrer, en albergs o pensions, i per això també és important acompanyar-les perquè regulin la seva situació, treballin en condicions dignes i uns horaris que puguin compaginar amb la criança dels seus fills, per després preparar-se per a la sortida del recurs matern infantil.

El treball social, com a professió té uns models teòrics d'intervenció, i que determinen/marquen les actuacions que implementaran d'alguna manera els treballadors socials. En la professió hi ha diferents models teòrics de referència que són els següents; el model sistèmic, el model humanista, el model psicosocial, model crític-radical, el model conductual, model psicodinàmic, model cognitiu, model existencial. Cada un d'aquests models tenen les seves característiques pròpies, el que permet, interpretar la realitat social de diferents maneres. Des de la carrera, sempre s'ha parlat d'aquests models, i que més d'un model es pot aplicar a una mateixa situació, i que també l'apliques en funció de com vols enfocar la situació/resolució d'una problemàtica. Però com bé diu (Maroto,2023, pàg.192-193) “ que un modelo es una representación simplicada de la realidad”, per lo que la nostra intervenció no es pot basar exclusivament en un model, sinó que em d'anar més enllà, buscar estratègies, estudiar en profunditat sobre la situació que està vivint la persona a la que atenem. La treballadora social del centre matern infantil, comentava que ella es molt del model sistèmic, el problema es que en la llar es difícil d'aplicar, perquè les dones tenen la seva família lluny i no es pot treballar amb ells, i tal com el nom indica el model sistèmic es basa en els diferents sistemes que envolten la persona, és a dir, la família, els amics, la feina, diguéssim la

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres matern infantils des de la perspectiva del treball social

seva xarxa familiar i social i altres sistemes implicats. Però per exemple el model que s'aplica és l'humanista, que és el model centrat en la persona, on el focus central de la intervenció és la persona, i en aquest sentit sí que es el que utilitzen, perquè sobretot en el recurs, les professionals conviuen cada dia amb les famílies, sempre estan presents en les seves vides, en la seva evolució, en la seva situació i problemes que poden tenir, i de fet, gràcies a aquesta proximitat amb les famílies, les professionals poden tenir més informació i més perspectiva sobre el nucli familiar i social de les persones usuàries.

6. Conclusions

Finalment, després de l'elaboració d'aquest treball he arribat a diferents conclusions. Existeix una realitat, i és la dificultat de trobar centres matern infantils a la Ciutat de Barcelona, i que en aquests centres hi hagi implementada la figura del treballador/a social, fet que m'ha cridat l'atenció, ja que després d'haver entrevistat a la treballadora social de la Llar Santa Isabel, veig la importància d'aquesta figura, en part per diferenciar les tasques i funcions del treball, educació i integració social, que en aquest sentit és rellevant, pel fet que cada una d'aquestes figures exerceixen tasques diferents com s'ha pogut constatar. Sobre els centres matern infantils considero rellevant el fet de l'escassetat d'aquests centres, i la pregunta que em plantejo, com pot ser que hi hagi pocs centres matern infantils? Després d'haver realitzat les pràctiques en aquesta tipologia de centres, sento que són centres preventius per a les famílies, i en part és per la proximitat amb les famílies que atenen, ja que en aquest sentit, els treballadors/es socials treballen al centre, on les famílies resideixen amb els seus infants, i es poden detectar aspectes que poden afectar el creixement i desenvolupament físic i psicològic dels infants, i prevenir possibles riscos o afectacions en el futur. Investigant aquests recursos, una altra de les dificultats, és l'escassa informació d'aquests centres i sobre les funcions que exerceixen els/les treballadors/es socials, el que ha fet, que hagués de replantejar el tipus de treball que volia fer, ja que m'he trobat en el fet que es desconeix aquesta figura en aquesta tipologia de centres, perquè en la majoria hi ha educadors/es socials, fet que ha implicat en fer canvis en la idea inicial del treball final de grau.

Alhora, analitzant els resultats de l'entrevista m'he adonat, del desconeixement d'aquests centres per les famílies i per la ciutadania, ja que la majoria no coneixien l'existència d'aquests centres, i en part, és a causa de la manca d'informació, sí que és

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres materns infantils des de la perspectiva del treball social

cert, que el que va comentar-me la treballadora social és que entre els professionals i recursos de Barcelona sí que es coneix, però les persones que no estan dins d'aquest món no, llavors penso que com a professionals s'hauria de divulgar més informació sobre aquests centres, que és el que es fa, per a què serveixen per a poder atendre a més famílies que estan en situació d'exclusió i vulnerabilitat social. Els escassos centres materns infantils que hi ha a Barcelona, i després la manca de recursos que hi ha per després d'aquests centres tal i com està actualment la Ciutat de Barcelona amb els preus dels lloguers/habitatges, que dificulten que una família monoparental amb pocs estalvis pugui pagar un lloguer fins i tot d'una habitació i compartint pis amb altres famílies.

També, entrevistant a les famílies i la treballadora social de la Llar Santa Isabel i Residència Mare Teresa, he detectat una altra problemàtica, i és la dificultat que les famílies es formin per tenir millors condicions econòmiques i salarials per mantenir a la seva família, i en part, és per la burocràcia, ja que han de presentar múltiples documents per a regular la seva situació legal, perquè a més de presentar-los, és el fet d'esperar el temps de la resolució, i que pel fet de ser d'un país o d'un altre els documents poden tardar més o menys a ser resolts. En moltes ocasions, per accedir a formacions un dels requisits és que la situació legal estigui regulada. Són famílies que quan arriben a Barcelona, tenien un projecte de família en ment, i quan venen han de treballar en economia submergida amb condicions precàries, dificultat per a trobar un habitatge digne, o fins i tot una habitació, fent que moltes famílies en situació de vulnerabilitat social, necessitin l'ajuda de Serveis Socials per tal que els puguin guiar, i acompanyar, i per aquest motiu és vital la coordinació entre els diferents professionals implicats i destaco aquí també la necessitat d'aquesta tipologia de centres. Personalment, el fet d'haver llegit el llibre *Cartas a los que empiezan* (Maroto, A. 2023) que m'ha permès tenir una altra visió sobre el treball social. Entendre que com a treballadors/es socials hem de crear un clima de confiança amb l'usuari per acompanyar-los, el fet que les paraules i com comuniquem la informació tenen un gran poder sobre els usuaris, perquè tal i com expressa (Maroto, A. 2023) "las palabras tienen la capacidad de herir o de sanar". A més de reafirmar-me que tots els que ens dediquem al treball o educació social, tenim un motiu personal pel qual hem decidit escollir aquesta professió en la qual atenem persones en el moment més difícil de la seva vida, i que nosaltres com a treballadors i persones també hem d'aprendre a gestionar les nostres emocions per acompanyar el procés dels usuaris, i que no sempre és evident.

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres matern infantils des de la perspectiva del treball social

Estudiar treball social, m'ha permès tenir una visió més àmplia sobre la nostra societat, de quina manera funcionem les persones. A la facultat he tingut diferents assignatures que cada una d'elles m'han aportat coses diferents, m'ha permès conèixer en quin món laboral estic treballant i saber de quina manera com a treballadora social vull acompanyar a les persones. Les pràctiques de tercer de treball social em van marcar, fins al punt de fer el treball final de grau sobre els centres matern infantils, perquè en un d'aquests centres vaig realitzar les pràctiques, em van permetre aproximar-me a una altra realitat, curar alguna ferida interna, i sobretot aprendre i conèixer cada una de les famílies que residien al centre matern. L'assignatura de Treball social amb famílies, m'ha ajudat a reafirmar la necessitat de treballar amb famílies, saber de quina manera intervenir, com acompanyar a aquelles famílies i infants, les eines que podria utilitzar en la intervenció, ampliar més els coneixements sobre el circuit d'infància en el sistema català. També una altra assignatura és la de models i estratègies d'intervenció, entendre cada un dels models, la seva mirada, entendre que dos models es poden aplicar en una mateixa situació, i sobretot com a treballadora social poder tenir més eines per saber-los aplicar a la pràctica, i personalment saber amb quins models m'identifico més com és el model sistèmic i humanista, i poder entendre que totes les accions i fets que realitzen els usuaris tenen un motiu, i per exemple des del sistèmic entendre que la família determina i influeix en el comportament de l'usuari i de tots com a persones. I, sobre l'humanista, conscienciar-nos que la persona és la protagonista del seu propi canvi, que nosaltres els acompanyem, però són ells els que decideixen el seu camí, que prenen les seves decisions.

Per concloure aquest treball, vull acabar amb aquesta frase que he extret del llibre de (Maroto, 2023, pàg.35) que m'ha marcat i és "Ser tu mismo, mirar por ti mismo, ver por ti mismo, caminar por ti mismo, pensar por ti mismo, sentir por ti mismo, valorar por ti mismo, comprender por ti mismo, decidir por ti mismo, vivir por ti mismo". M'ha marcat perquè des de la facultat se'ns inculca la importància del treball en equip, la necessitat de donar suport als companys, que és cert, però també és important que nosaltres com a treballadors/es socials siguem conscients que hem de prendre decisions per nosaltres mateixos, i que no es pot dependre dels altres, ja que al final cadascú té la seva pròpia percepció sobre l'acompanyament i els casos els quals atenem, i que igual un treballador en un cas pot prendre una decisió que nosaltres considerem que no és la correcta, amb això vull dir que hem d'escoltar als altres, però sobretot a nosaltres mateixos, perquè som nosaltres que hem pogut establir vincle i confiança amb l'usuari, i per tant tenim

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres matern infantils des de la perspectiva del treball social

més informació, per tal de poder oferir les solucions més adients a les problemàtiques que presenten els nostres usuaris.

7. Referències bibliogràfiques

- Almeda, E. I Di Nella, D. (2011). *Introducción a las familias monoparentales*. Colección Familias monoparentales y diversidad familiar, Número 10 (Las familias monoparentales a debate, Volumen I). Barcelona: Copalqui Editorial.
- Almeda, E. I Di Nella, D. (2011). *Perfiles y diversidades de las familias monoparentales*. Colección Familias monoparentales y diversidad familiar, Número 13 (Las familias monoparentales a debate, Volumen IV). Barcelona: Copalqui Editorial.
- Alves, T., Coelho, A., Travassos, G. (2021). Fatores que afetam os índices antropométricos infantis: um enfoque nas famílias monoparentais femininas. *Ciência & Saúde Coletiva*. 26 (12), 6141- 6152. <https://doi.org/10.1590/1413-812320212612.32442020>
- Bowlby, J. (1988). *Vínculos afectivos: Formación, desarrollo y pérdida [The making and breaking of affectional bonds]*. Editorial Ediciones Morata.
- Capdevila, N. I Montserrat, T. (2020). L'acompanyament residencial a famílies en contextos de vulnerabilitat. *Petita infància i família*. 74, 89-103. <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=7546270>
- Càritas Diocesana de Barcelona. (2013). *Acollida i Acompanyament* <https://caritas.barcelona/acollida-i-acompanyament/>
- Catalunya. Decret 18/2003, del 4 de juliol, de recolzament a les famílies. Boletín Oficial del Estado, 8 d'agost del 2003, núm. 189, pp. 30698–30708
- Catalunya. Decret 151/2009, de 29 de setembre, de desplegament parcial de la Llei 18/2003, de 4 de juliol, de suport a les famílies. Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, 29 de setembre del 2009, núm. 151, pp. 73120-73140

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres matern infantils des de la perspectiva del treball social

- Catalunya. Decret 139/2010, d'11 d'octubre, sobre beneficis per a les famílies monoparentals i les famílies nombroses en el preu del transport públic de viatgers per carretera i ferrocarril. Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, de l'11 d'octubre del 2010, núm.139, pp. 74749-74751
- Col·legi Oficial de Treball Social de Catalunya (2000). *Codi deontològic*. <https://www.tscat.cat/el-collegi/que-es-el-treball-social/codi-deontologic>
- Departament de drets socials (2024). SOAF (Servei d'Orientació i Acompanyament a les Famílies). Gencat. https://dretssocials.gencat.cat/ca/ambits_tematics/families/soaf/index.html
- Departament de drets socials (2022). *Centres de desenvolupament infantil i atenció precoç*. Gencat. https://dretssocials.gencat.cat/ca/ambits_tematics/infancia_i_adolescencia/atencio_precoc/centres_de_desenvolupament_infantil_i_atencio_precoc_cdiap/index.html
- Departament de drets socials (2024). *Famílies monoparentals*. Gencat. https://dretssocials.gencat.cat/ca/ambits_tematics/families/families_monoparentals/index.html
- EsplaiBlanquerna (2024). *Créixer en família*. <https://esplaiBlanquerna.com/ca/creixer-en-familia/>
- Gobierno de España (2021). *Informe Madre no hay más que una: monoparentalidad, genero y pobreza infantil*. <https://www.comisionadopobrezainfantil.gob.es/sites/default/files/Informe%20monoparentales%20mini.pdf>
- González, T. (2015). La orientación familiar y el acompañamiento en los procesos de adopción. *Tendencias pedagógicas*, 13, 135-156. <https://revistas.uam.es/tendenciaspedagogicas/article/view/1895>
- Institut Nacional d'estadística. (2020). Encuesta continua de hogares: Evolución de los tipos de hogares más frecuentes. *Institut Nacional d'estadística*. https://www.ine.es/prensa/ech_2020.pdf

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres matern infantils des de la perspectiva del treball social

- Institut Nacional d'estadística. (2020). Encuesta continua de hogares: Evolución de los hogares monoparentales. *Institut Nacional d'Estadística*.
https://www.ine.es/prensa/ech_2020.pdf
- Maroto, A. (2023). *Cartas a los que empiezan. El Trabajo social desde la perspectiva relacional*. Ágora Relacional.
- Real Academia Española. (2023). *Familia*. Diccionario de la lengua española.
<https://dle.rae.es/familia>
- Ruiz, L. (2021). Mary Ainsworth: La madre de la teoría del apego. *Psyciencia*.
<https://www.psyciencia.com/mary-ainsworth-la-madre-de-la-teoria-del-apego/>
- Urraca, L. (2021). *La dimensión terapéutica del Trabajo social*. Nau Llibres.
- Vilar, J. (2013). *Cuestiones éticas en la educación social. Del compromiso político a la responsabilidad en la práctica profesional*. Barcelona: UOC.

8. Annexos

Transcripció entrevista a la treballadora social de la llar Santa Isabel i Residència mare Teresa:

Bon dia, estic amb la treballadora social de la Llar Santa Isabel i Residència mare Teresa i li faré unes preguntes per conèixer quines són les seves funcions i com és el funcionament d'un centre matern.

- 1- Com a treballador/a social que treballa en un centre matern infantil, com definiries aquest tipus de recurs? Consideres que se li dona visibilitat?

(Entrevistat 1): Hola, bon dia Maria, sóc la Lourdes Bes, a veure, aquest recurs maternoinfantil és un recurs residencial, és un recurs amb les quals acollim a les famílies, són dones amb nens petits de 0 a 3 anys, i és un recurs amb el qual es treballa molts àmbits, és un recurs que es treballa diferents parts de la dona, totes

vinculades amb el procés maternal, des de un suport a lo que és la gestació al final del seu període de gestació a un suport post part i tot lo que engloba aquest treball: la part emocional de com és viu la maternitat amb aquestes dones, fer tots els tràmits que necessiten els nadons, fer aquest suport de metges, de salut i de control post part dels nens i de la mare, i de fet, un acompanyament d'aquests primers 2 anys de vida dels nadons i de les mares. És un centre que és coneix a Barcelona sobretot en l'àmbit de les treballadores socials de l'ajuntament de Barcelona, però no té molta visibilitat a nivell de societat, la comunitat o la societat d'aquí a Barcelona, la gent de carrer dubto que conegui l'existència de centres maternoinfantils, que treballin aquestes competències maternals, no se si vols que t'expliqui més informació.

(Maria: No, ja està, vale)

2- Com a treballador/a social, quin és el teu paper dins del centre matern infantil quant a l'acompanyament a les famílies? Quines són les vostres responsabilitats?

(Entrevistat 1): Bueno, com a treballadora social, és un centre molt petit amb el qual tenim un equip professional molt petitó, molt proper i llavors el meu paper dintre del centre maternoinfantil és bastant ampl, però en relació a les famílies, primer és fer una mica la relació amb lo que són les treballadores socials de les famílies que tenim acollides, que són normalment de l'Ajuntament de Barcelona o ajuntaments metropolitans i fer aquest acolliment, fer lo que és la entrevista de la família que demana entrar en el nostre recurs, coneixe-la, parlar amb ella i si aquesta dona ha decidit pues passar aquest primer any de la seva maternitat amb nosaltres, fer l'acolliment, fer lo que la entrada, l'acompanyament durant el primer mes i després es firmar amb ella un pa de treball que durant aquest mes d'entrada a la llar nosaltres anem observant com la família està funcionant o com la mare es va trobant aquí i les coses que veiem que poguem treballar plegades que a més comenta molt amb l'educadora, i llavors fem una entrevista amb la mare sentades les tres, la treballadora social que sóc jo, l'educadora i la mare per veure quines coses podem treballar les tres plegades per millorar una mica la situació del dia a dia, que potser més enfocat a la maternitat o al tema de l'acompanyament de lo que són les competències maternals o potser coses més personals, que a lo millor té les competències maternals en una bona dinàmica i falta treballar més amb ella una competència emocional personal, treballar vivències que ella ha tingut o com ella encara aquest futur, i és fer aquest acompanyament, és dissenya amb les tres un

pla de treball i es va una mica fer aquest suport, el meu acompanyament amb aquestes famílies és veure que aquelles coses que hem anat, que hem decidit treballar plegades és van complint i en quines coses que no es van complint, quines dificultats n'hi ha o que coses necessita la família que hem d'intervenir més nosaltres o l'hem d'ajudar, seria fer un acompanyament d'aquest estil, no tant, d'anar a recursos amb ella i anar personalment o físicament anar amb ella, sinó parlar amb ella, com es troba a la casa, com està amb les altres mares, quines coses que ella amb el seu moment pensava que aquí trobaria i no troba, i sinó les troba com creu que la podem ajudar per portar endavant el seu procés, que necessita, com creu que ho podria aconseguir lo que ella necessita, en què la podem ajudar, que troba a faltar de l'acompanyament, bueno, una mica seria aquesta part més propera, això seria la part de treball social aquí i després hi ha la relació que tenim amb les seves treballadores que és pues Bueno, aquest pla de treball que ella té, com entre els serveis socials i els recursos que hi ha la podem una mica ajudar a fer aquest projecte personal i familiar. Aquesta és una part, i després hi ha l'altra part més de veure projectes que l'entitat necessita i quina manera podem captar fons perquè aquests projectes es puguin realitzar, projectes que a lo millor potser des de pues reformes de la casa a nivell immobiliari, projectes de suport a les famílies a nivell econòmic o de estris o coses que necessitin o inclús de les escoles bressol, ajudes que necessitem treballar amb aquestes famílies, quines fonts de recursos econòmics n'hi ha a la ciutat de Barcelona com de la Generalitat en la qual poguem fer projectes, presentar-los i que ens donguin una base econòmica per tirar-los endavant també seria una part del treball social que és fa aquí a la llar, i després hi ha molt el tema de buscar recursos externs a Barcelona que treballin amb mares i nens petits amb aquestes primeres edats de la infància, buscar recursos en el sentit de llocs o entitats que en un moment donat tinguem famílies aquí a la llar i poguem fer derivacions, perquè nosaltres aquest acompanyament sempre el fem de que les mamàs aquí han de tenir un treball intern com si això fos casa seva, o Bueno, que és casa seva, però que tinguin contacte amb l'exterior que es puguin relacionar amb altres recursos, amb altres professionals, amb altres famílies que estan dintre de Barcelona i conèixer que hi ha moltes opcions per fer aquest acompanyament a la maternitat, des de aquests espais familiars de l'ajuntament, xarxes que es fan a entitats d'aquí del barri que treballen molt associacions amb la maternitat i la primera infància o la lactància i una mica fent aquest treball de recerca de recursos i bàsicament seria una mica a nivell general això,

- 3- Quin és el protocol i els requisits d'entrada que han de complir les famílies? Per quina via us arriben les famílies, és a través de derivacions? Com es realitzen les coordinacions amb els altres serveis implicats en els casos que us arriben?

(Entrevistat 1): Bueno nosaltres tenim una informació del nostre recurs i un protocol d'entrada al recurs, som un equip petit i clar, no podem atendre a totes les famílies en totes les seves complexitats, i llavors hi ha algun tipus de famílies que no podem influir, pues perquè no tenim professionals que poguessin atendre, per exemple en salut mental, els requisits que ens demanarien en aquest moment d'un professional en salut mental no tindríem aquí psicòleg o psiquiatra que pogués donar aquest suport, en temes per exemple d'addiccions pues també tenim que tenir han de ser persones que poden venir amb una addicció, però que ha d'haver-hi un tractament previ ja fet de un any de durada i nosaltres fem aquesta continuïtat de treball i després també tenim el problema de treballar amb persones amb diversitat funcional perquè no tenim els espais encara adequats a la llei, llavors estem, Bueno es un dels projectes que tenim que posar en marxa, d'ampliar una habitació que sigui accessible bàsicament. El protocol en principi, nosaltres treballem molt amb l'ajuntament de Barcelona, però poden derivar famílies qualsevol ajuntament de l'àrea metropolitana inclús consells comarcals o entitats privades que també necessitin buscar una plaça, a lo millor tenen una família que ha viscut al seu recurs i s'instal·la en un recurs per fer el seguiment o Bueno necessiten fer un altre recurs que sinó ells no poden donar, bàsicament és amb l'ajuntament de Barcelona llavors ells ens fan la derivació per escrit, ens envien una notificació de si tenim plaça, i ens envien l'informe social d'aquella persona, si nosaltres aquí quan arribi l'informe social valorem que és una família que podem atendre i que podem donar el servei que ens estan demanant des de Serveis Socials, llavors les concertem una entrevista. L'entrevista sempre té que està la senyora, la dona i la seva referent social perquè com té comentat abans, com que fem un treball molt de pla de treball a tres bandes, serveis socials, nosaltres i la dona és important que estigui la treballadora social a l'entrevista perquè al dia de l'entrevista sí que nosaltres som transparents, expliquem de on venim, qui som, que és lo que treballem aquí d'objectius amb les famílies i com ho treballem , també expliquem molt el dia de l'entrevista quins són els horaris, la normativa inclús els hi entreguem un paper amb la normativa per escrit perquè quan la dona marxi d'aquest recurs de l'entrevista sàpiga molt bé si decideix venir o no venir, quin és el recurs on aniria no, perquè és important que la dona sàpiga el recurs que la seva treballadora social ha buscat i que realment nosaltres podem oferir el que ella demana i llavors és important que conegui tot això, una vegada hem fet l'entrevista, lo que fem és que esperem ben bé un parell o tres de dies perquè la dona pugui, tota

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres matern infantils des de la perspectiva del treball social

aquest informació pugui una mica interioritzar, si té preguntes ens pot trucar i nosaltres li aclarim els dubtes que tingui, i llavors al cap de tres dies si que li demanem a la dona que ens truqui i ens dongui la seva resposta si vol entrar al recurs o no, si decideix entrar al recurs se li informa a la seva treballadora social i es pacta amb la treballadora social del servei el dia d'entrada, sinó pues res se li agraeix l'entrevista i se li comunica a la treballadora social que la dona ha decidit no entrar al recurs, és important perquè a vegades has fet l'entrevista i a vegades els professionals també tenim tendència a dir que aquest recurs t'aniria molt bé, però a vegades, no és lo que la dona vol, i encara que tots els professionals que treballem amb aquesta família pensem o veiem que és un recurs que la pot ajudar amb aquest procés, si la dona no ho veu o no interioritza com que és algo amb lo que ella pot contar per fer aquest projecte de vida normalment és difícil que la relació vagi a bé i llavors sempre diem que l'entrada al recurs ha de ser de forma voluntària i lliure per part de la dona, vale?, si la dona al final decideix entrar al recurs pues es pacta el dia d'entrar i durant aquest primer mes d'estar al recurs és com un mes diríem a dir de període de prova tant per ella com per nosaltres, no, es veure que ostres, les expectatives que aquesta dona tenia del nostre recurs són les que realment se li estan complint i nosaltres veiem que és una dona amb la qual podem treballar plegades i al cap del mes fem una entrevista amb la seva treballadora social i fem un pla de treball i és firma al cap d'un mes d'entrar, llavors nosaltres amb aquesta entrevista que estem les tres, pues posem sobre la taula tot lo que nosaltres veiem, lo que hem observat i se li pregunta amb ella si vol continuar al recurs i si ens diu que sí és quan fem el pla de treball, es parla de lo que nosaltres creiem que la pot ajudar i ella també ens dóna les seves demandes i es dissenya un pla de treball, normalment és a curt termini, és un pla de treball que es va revisant cada 3 mesos, perquè fer un pla de treball a molt llarg plaç Bueno és important una mica per tenir un principi de cap on anem però es més important fer-ho més a curt termini per anar valorant perquè sinó durant amb una maternitat hi ha molts altibaixos i llavors a vegades fas un pla de treball a un any i veus que durant els dos mesos primers o tres has d'anar canviant perquè la situació de la dona ha canviat o hi ha moltes coses que van sorgint llavors, però Bueno bàsicament és un pla de treball que es fa cada tres mesos però en vistes en un futur d'un any o o un any i mig que és l'estada de la casa o dos i si que es va retocant cada tres mesos i si veiem que la cosa és va complint i van sorgint noves demandes pues es va firmant un nou pla de treball amb coses noves que s'han d'anar fent coordinadament, no se si hi havia una cosa més.

(Maria): No.

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres matern infantils des de la perspectiva del treball social

(Entrevistat 1): Bueno sí que les famílies que ens arriben aquí treballem molt coordinades amb serveis socials, si que al temps que porto aquí treballant els casos amb els quals hi ha alguna coordinació entre tots els referents de la família normalment tenen un bon recorregut si els referents socials estem descordinats o no hi ha un bon suport o no hi ha com un treball conjunt costa més de que aquell procés vagi bé, llavors és important pues que hi hagi molta coordinació ja sigui telefònica o ja sigui presencial o amb ells perquè ens ajuda molt a, pues que aquest projecte personal de la família vagi seguint el seu curs, i Bueno que més, no hi havia res més d'aquesta pregunta .

(Maria): No, vale.

- 4- Pel que fa a les intervencions, existeixen diferents tipus de models teòrics de referència, quin és el o els models que us identifica a l'hora de l'acompanyament amb les famílies?

(Entrevistat 1): Bueno, és complicada aquesta pregunta eh, perquè clar a mi m'agrada treballar molt des del model sistèmic amb les famílies, aquí normalment treballes molt nmpés amb la dona o sigui no treballem amb la família d'aquesta dona ni amb la seva xarxa social, treballem molt amb la dona però quan, com és un treball molt 24hores 365 dies acabes coneixent molt les famílies, el seu passa, la relació que té amb els pare, amb els germans, amb la parella, amb els pares de la parella, Bueno amb els amics amb lo qual encara que sigui un treball molt personal humanista tenim també un enfoc sistèmic, no treballant directament amb aquestes persones, amb aquesta xarxa, però si que coneixem molt la xarxa amb la qual la dona està, Bueno és el seu context, també costa definir el, Bueno seriem molt del sistema humanista però també treballem molt de forma individualitzada, aui a la llar viuen divuit dones de diferents nacionalitats, clar les necessitats i les demandes de cada una d'aquestes dones depèn de quin es el seu país de procedència és molt diferent: per les costums, per les seves arrels, per la seva manera de fer, pels seus aprenentatges de vida són molt diferents d'una dona a l'altra i llavors costa molt de unificar una forma de treballar perquè clar són molts contextos molt diferents, si que intentem molt posant-se en la pell d'aquesta dona i del seu model familiar o els seus aprenentatges no?, intenta una mica compaginar amb els aprenentatges que hi ha aquí a la societat a la qual estar residint, perquè al fin i al cabo també haurà de conviure amb aquesta societat, haurà de conviure amb l'escola del seu fill i s'haurà de relacionar amb altres famílies i és una mica treballar molt des de la part humanista, de com se sent, com lo que li passa a la casa li afecta, a lo millor un recurs

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres materns infantils des de la perspectiva del treball social

que l'hem enviat per anar als matins amb el nen pues no se sent bé, nosaltres pensem que li pot anar bé, però no se sent bé perquè hi ha dones d'altres comunitats de les quals ella no s'entén, perquè a lo millor pues no s'entén molt per conflictes que hi poden haver entre països o perquè hi ha moltes dones de la mateixa comunitat amb lo qual a vegades tampoc se sent còmoda, pues es treballar una mica com està aquesta dona amb aquell moment no?, i tots aquells recursos que o aquelles coses que li passen com l'afecta en el seu dia a dia, aquí també passa molt com que estas convivint amb elles tot el matí i tot el dia, la dona té molts moments del seu dia millors o pitjors, alo millor ha rebut una trucada que estava molt contenta al matí i ha rebut una trucada durant el dia de la parella, de l'exparella o d'un familiar, d'un amic un missatge que l'ha arribat, una foto d'instagram o algo i fa que aquesta dona es desmoroni, i ostres pues dius que ha passat si aquest matí estava bé o perquè ha cridat tant amb aquest nen quan no ho fa mai, llavors és molt important de dir d'observar-les, veure que passa, si veus que això ha sigut un moment puntual o no, pues parlar, que passa, perquè no has vingut aquí o que ha passat o que t'ha afectat o això que has viscut perquè ho has fet d'aquesta manera que és lo que t'ha fet sentir malament, i és Bueno un treball molt des de l'humanista, molt de persona a persona. Quan hi ha conflictes aquí també es veu, perquè a vegades són dones que entre elles, cada una té la seva motxilla, llavors en un moment donat pot passar alguna cosa en aquella persona amb aquella dona que la relació amb la companya en un moment donat de nervis faci que exploti i que generi un conflicte, que en aquell moment a vegades només has de tancar-lo i esperar una mica a que es refredi per poder parlar amb ella no?, i a vegades quan tu parles amb ella de forma personal de dir ostres que pot estar molt enfadada pel que m'ha fet pel que m'ha dit, però ella t'ha dit això i tu perquè t'ha sentat d'aquesta manera, que, t'ha passat a tu en aquell moment o en aquell dia que lo que t'ha dit aquella companya t'ha afectat tant quan altres dies no t'afecta no?, es una mica fer aquesta introspecció que a vegades a elles els hi costa perquè es també aflorar que jo aquell dia no estava bé i jo he explotat, no tant pel que m'ha dit la companya sinó perquè en aquell moment estava malament o hi ha hagut alguna cosa que hi ha hagut algun aniversari que m'ha portat records que no volia, per això es fa des d'un treball molt humanista, però Bueno a l'hora aquest treball sistèmic s'ha de tenir en compte perquè encara que no parlis amb aquests altres contextes, són contextes que li afecten en el dia a dia en aquestes noies.

- 5- En els centres materns infantils acostuma a haver-hi treballadors/es socials, també educadors/es socials i integradors/es socials, llavors com es diferencien les tasques que porteu a terme cada una d'aquestes figures?

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres matern infantils des de la perspectiva del treball social

(Entrevistat 1): Bueno, a veure si que sol haver-hi aquests perfils professionals, normalment també hi ha més educadores i integradores socials, diferenciar a vegades es difícil, clar, amb un centre maternal com el nostre clar la relació es molt propera i que el despatx meu o el de l'educadora estan molt propers i quan l'educadora no pot donar suport perquè està amb una altra tasca, jo els hi dono, a vegades es barregen aquestes tasques, sobretot el de l'educadora i la treballadora social, hi ha moments que a vegades es poden barrejar i costa mantenir una mica l'espai, sí que es important saber quina és la tasca que li correspon a cada professional perquè a vegades si no es barregen molt les tasques i llavors es perd una mica la visió d'una intervenció, cada professional ha de saber una mica quin és el seu paper amb aquella família perquè si estem tots ficats amb el mateix paper o compartim molts papers a vegades es perd una mica el treball que hem de fer amb aquella família inclús a vegades la família no té molt clar que fas tu, que fa lo altre i a qui li has de demana. Sí que es important en la part d'integració social normalment és més la persona que està molt vinculada amb el dia a dia d'aquella família no?, des de les coses molt, el suport de lo que és l'ordre de l'habitació, els àpats dels nens, el parlar de va aixeca't com tens això, o en els moment d'ocupar-se dels nens, o tu fas el moment del dia a dia tant proper que també el fa l'educadora social, lo que l'educadora social té un paper més de dir a part d'aquest suport a les famílies pues també fa una mica de coordinadora amb aquells espais amb els quals la família va, coordinacions per exemple si la família va a un espai maternal pels matins o un espai familiar o estar fent un curs de formació o estar fent un curs d'inserció o algo la coordinació amb aquella educadora que també rep a la dona amb el curs de formació o d'orientació laboral o el contacte directe amb l'escola bressol del seu fill ho fa l'educadora, aquesta relació de coordinació amb els educadors d'aquells espais, i el treball social seria una mica de treballar més amb la treballadora social i l'educadora de aquesta família en aquest dia a dia pues té aquesta dinàmica, vale pues nosaltres com a professionals com ho podem treballar no?, que podem fer amb ella com ho podem treballar, quins recursos li anirien més bé, seria una mica el paper d'englobar l'integrador i l'educador amb aquest treball d'equip no?, no de dir, bueno pues jo em quedo una mica més enrere faig més aquesta visió una mica més general i l'educadora o la integradora social es qui ho posen més en funcionament dia a dia a terme, i jo faria una mica més la part aquesta de no tant el dia a dia però si pues més la relació de dir pues trobades més esporàdiques per parlar més concretament de temes més concrets, seria una mica aquests papers no de dir de diversificar-ho, també quan fem projectes per exemple en el nostre maternal en concret si que el redactaria jo els projectes però és important que l'integrador/a i els educadors diguin mira he notat a faltar això, detectem això, detectem lo altre perquè el projecte que es presenti o la subvenció que demanem estigui una mica

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres materns infantils des de la perspectiva del treball social

coordinada amb els professionals que treballen amb les famílies, no de dir, és un projecte que jo com a treballadora social penso que va bé i ho faig, sinó que hi ha una educadora i una integradora social que m'ha dit mira seria important treballar o fer això o he notat aquesta mancança que podem fer busque-m'ho entre tots plegats, després també a l'hora de fer la memòria anual per exemple si que aquí a la llar la faig jo com a treballadora social però si que es important que la resta de professionals educadors i integradors puguin anar recopilant informació del dia a dia de tot el que s'està fent a la casa, perquè a vegades aquesta informació dia a dia s'ha de recollir bé per poder fer després una memòria anual una mica resumida però si de la tasca que s'ha anat fent amb el treball, no se si vols que t'amplii alguna cosa.

(Maria): No, No.

- 6- En els centres materns infantils, la majoria de les famílies són monoparentals i immigrants, en el centre com abordeu el tema de la immigració amb les famílies i tot el que implica?, i, que en molts casos són famílies que han hagut de deixar a altres fills al seu país al cuidat de la família?

(Entrevistat 1): Bueno, sí que realment aquí la majoria de les dones que venen són famílies monoparentals, a vegades de forma volguda i a vegades no, a vegades és perquè la parella no ha volgut sumar-se en aquest projecte i elles encara no han fet aquest dol de trencament de parella, són de diferents països de procedència però una de les coses que expliquem quan els hi fem l'entrevista d'acollida és que els mateixos professionals que treballem aquí a la llar ja són de diferents llocs de procedència perquè la directora per exemple es de Mèxic, i la integradora és de Kènia, i hem tingut també una germana de que es del Camerún, o sigui amb lo qual, i Bueno la cuinera era del Marroc amb lo qual les professionals que estem aquí a la casa ja són de diferents cultures, no? I llavors els hi expliquem això que, sempre els hi comentem que ser de diferents llocs de procedència si que té dificultats perquè hi ha dificultats idiomàtiques, dificultats de creença, dificultats de Bueno, de formes de fer les coses i d'aprenentatges, però també es molt ric perquè ens coneixem totes coneixem d'on vénen els països, compartint àpats, maneres de cuinar, maneres de cuidar els nens, coses que no sabien de l'altre país i arriba un moment que al dia a dia de conivre perds ja l'origen d'aquella persona, o sigui, ja no és el referent de dir esque fulanita és de Mèxic o fulanita es de Camerún, ja no veus el país de on es, sinó la veus com una altra dona com tu, arriba un moment que són dones amb nens petitons i compartim això, som dones i una maternitat,

i a vegades l'origen arriba un moment que en la convivència es perd, o sigui ja no és una dificultat, si que a vegades, clar és fa valer la diversitat amb el tema pues Bueno amb dones que a lo millor són culturalment més explosives parlant, movent-se i altres que són més callades o són més fredes a nivell emocional, no?, que són més contingudes i a vegades dificulta la comunicació entre elles però sempre fem moltes xerrades així a nivell grupal, molt del tu a tu i si ha un conflicte les intentem sentar que siguin elles les que resolguin aquest conflicte o ens assentem a parlar de forma individual perquè elles puguin veure que a lo millor aquella persona no ha volgut expressar lo que elles han rebut, el sentiment aquest que han rebut i després a vegades fan trobades entre elles per parlar de lo que ha passat, a vegades no és al mateix dia ni a la mateixa setmana sinó al cap d'uns dies però és important que elles també puguin veure que Bueno, que ser de diferents països a part de tenir conflictes del dia a dia és un enriquiment. De totes maneres, a veure, el fer que altres famílies han deixat, és difícil perquè moltes vegades aquestes dones que han deixat els fills al país d'origen fa molts anys que estan separades d'aquests nens, si que mantenen molta relació a través de les famílies o a través del telèfon, però contacte fa 7 o 8 anys que no els han vist amb lo qual a vegades és complicat el incorporar-los a vegades en el dia a dia de les dones perquè el tenen aquest patiment de que tenen els filla allà, si que hem observat que les dones que tenen els fills aquí i que tenen fills al país d'origen doncs es bolquen molt amb la maternitat que tenen ara perquè a lo millor en el seu moment amb l'únic moment de la seva vida que han pogut gaudir de la maternitat perquè a vegades són dones que han tingut que deixar els seus fills amb les àvies o amb germans des de molt petits i han vingut aquí i ara estan vivint la maternitat que no han pogut viure amb els seus fills més grans i és bolquen molt a vegades és una maternitat molt molt protectora no?, perquè es tot el que no li he pogut donar als meus fills allà li viu donar amb aquest petit no? Amb aquest nou nen i a vegades costa no de dir ostres de treballar amb elles que han de buscar un espai pels nens però un espai també per elles i deixar que els nens vagin fent el seu camí, però també a elles se'ls hi diu també que és important que elles facin un projecte de vida de dir si heu decidit quedar-vos aquí i fer el vostre projecte aquí en aquest nou lloc d'arribada intentar en sortir-ten amb el teu fill que tens aquí intentar buscar una feina i en sortir-te i més endavant poder fer aquesta reagrupació familiar perquè a vegades si estàs aquí amb el petit i pensant molt intentant tinc que treballar per enviar tot lo que guanyo als meus fills perden una mica la situació del dia a dia que tenen elles aquí, no, i és a dir la teva família d'allà t'han de reconèixer que la teva situació no és fàcil i ha d'entendre que a lo millor no la pots ajudar tant com fa uns anys enrere però a lo millor d'aquí un futur segurament si i has d'intentar una mica calmar-les i de dir Bueno ara esteu en una nova maternitat, tot això d'aquí un temps canviarà i tindreu més

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres materns infantils des de la perspectiva del treball social

opcions laborals o els nens escolaritzats disfruteu una mica d'aquesta maternitat i aplaceu aquest neguit de dir ostres que haig de treballar perquè haig d'enviar diners als meus fills, pues és una mica, també els hi diem que no perdin el fil amb els seus fills d'origen i mantinguin relació amb el fill petit, o sigui que ells coneixin el seu germà i Bueno, normalment si, totes són famílies que mantenen la relació amb la família d'origen i els integren.

- 7- Pel que fa a l'organització interna del centre, com és el dia a dia de les famílies en el centre matern infantil? Com és el repartiment de les tasques domèstiques, comparteixen espais comuns?

(Entrevistat 1): Aquesta casa funciona com una casa, com si fos una casa compartida per divuit famílies i estan repartides en dues plantes, el dia a dia seria una mica com qualsevol família, de dilluns a divendres és un dia a dia més actiu, al cap de setmana la intensitat aquesta ja baixa, de dilluns a divendres si que hi ha l'educadora lo que intenta és que a les 9 del matí la família ja estigui llevades, que de dilluns a divendres les famílies tinguin una mica d'activitat amb una rutina i uns horaris, vale, llavors l'educadora si que fa aquest paper de vagin els nens a l'escola, de que les habitacions pues més o menys estiguin arreglades durant el dia, que hi hagi ordre a la cuina, de neteja i de una mica de dinàmica. Les tasques de la llar estan compartides llavors elles tenen un calendari amb el qual cada mama té una tasca durant la setmana més intensiva que cada setmana va rotant, si que són tasques compartides i es dona molt valor a que aquella tasca que et toca a tu aquella setmana és important que la facis com a respecte una mica a les teves companyes i als nens, perquè, perquè és com dir si jo m'agrada trobar-me les coses bé jo també les cuido i llavors se'ls intenta molt inculcar que aquesta casa es casa seva i que elles siguin ho visquin com a casa seva i que el fet de tenir uns espais nets, arreglats o amb una mica d'ordre facilita la convivència però facilita el benestar personal d'ella i a l'hora de les altres famílies, amb lo qual si que s'intenta que s'involucrin molt amb les tasques, ho fa el repartiment de les tasques l'educadora però elles poden aportar, si elles veuen que d'alguna cosa que volen comentar o alguna cosa que no està correcta si que nosaltres intervenim, però si que es parla molt amb la mare de dir ostres si a tu t'agrada veure la tasca feta tú també l'has de fer, també s'intenta que elles vagin parlant i si veiem que hi ha alguna planta o que hi ha algun grup d'elles que en el dia a dia la dinàmica funciona bé i entre elles s'organitzen nosaltres intentem no entrar-hi, si veiem que comencen a haver-hi conflictes de neteja si que una mica entrem, primer individualment i després ja ho fem grupal i després si que el sopar a la

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres matern infantils des de la perspectiva del treball social

tarda ja es més lliure, elles venen de l'escola i llavors hi ha un horari entre les 18h30 i les 20h d'atenció als nens del bany, que cada mare té el seu nen, una de les mares s'encarrega d'anar a buscar el sopar dels nens, cada mare li dona el sopar al seu fill i després si que a la nit, hi ha un sopar de dilluns a divendres de tot el grup en el qual sopen totes les mares juntes amb dos professionals de la casa, que és un moment de trobada de tot el dia perquè és l'únic moment del dia en que totes es troben les dones i poden compartir el sopar junts, els nens en aquell moment no hi són, estan al càrrec de l'educadora, però és aquell moment que si que es important de de tenir aquest sopar familiar que Bueno ajudar també a treballar nosaltres de moltes coses a nivell professional, de veure quines són les relacions que es fan entre elles, les dinàmiques, les col·laboracions, i al cap de setmana ja és més lliure, tenen un horari pues ja com qualsevol família, que a lo millor l'àpat és més tard, s'aixequen més tard, bàsicament seria això.

(Maria): Vale, a veure.

- 8- En aquests recursos es treballa el vincle i les competències parentals per potenciar i vetllar per la cura, l'autonomia i l'educació dels menors. Des del centre, s'ofereixen tallers per fomentar el vincle entre la mare i els fills i per abordar la gestió emocional per a la criança dels menors?

(Entrevistat 1): a veure des del centre es fan alguns petits tallers, però serien més a nivell de festes o de tallers més, pues cada 2 – 3 mesos, treballem molt amb recursos maternoinfantils perquè les mares tinguin aquest tipus de tallers de dinàmiques amb altres centres més de joc, més de relació, més del tema la relació mare-fill, més del tema de la lactància materna, el joc amb els menors de 0 a 3 anys, pues tot això ho fan amb altres recursos amb els quals fem derivació i van les mares, depèn quins recursos són més intensius de dilluns a dijous, i després, depèn de quins són 1 dia o 2 per setmana, també com tenen una entitat aquí al centre, a la llar que es diu mama g, és una entitat del barri una associació de mares del barri del Guinardó que també fan tallers pues de psicomotricitat, de ioga, de música per nadons, en els quals alguna de les mares hi va que també l'ajuda a conèixer aquest aspecte de la relació i vincle mare-fill i també es vincula amb altres mares del barri. Ve una tallerista un cop cada 15 dies o cada 3 setmanes que fan tallers de gestió emocional grupal amb el qual nosaltres no entrem els professionals, només estan les mares, i aquesta tallerista i de tant en tant fa alguna xerrada o alguna sortida grupal per treballar una mica el vincle, però sempre ho treballen

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres matern infantils des de la perspectiva del treball social

més tallers a nivell de sortides lúdiques o de festes que preparem o aniversaris dels nadons és quan fem aquest treball més de cohesió de grup.

(Maria): Vale.

- 9- Quan valoreu que una família mostra dificultats per exercir les seves responsabilitats parentals, us coordineu amb algun dispositiu dins del sistema català de protecció a la infància?

(Entrevistat 1): Bueno com t'he comentat nosaltres treballem molt coordinats amb Serveis Socials, són famílies derivades dels Serveis Socials llavors fem moltes coordinacions mensuals o telefòniques i després aquestes trimestrals que ens reunim amb la dona també, si veiem dificultats o mancances amb les competències maternals si que hem d'informar però no tant al sistema general de protecció a la infància de la DGAIA, normalment és a Serveis Socials i a la seva treballadora social, moltes vegades les famílies tenen els equips d'atenció a la infància un EAIA amb el qual també ens coordinem perquè a vegades tenen Serveis Socials i el EAIA que són treballs compartits si que fem també entrevistes o coordinacions presencials amb les quals es parla d'aquella família, quines dificultats té, si el pla de treball les va adquirint o no, o té moltes dificultats en una part o altra llavors es treballa, si ja veiem que aquesta família pues les competències maternals no s'assoleixen o hi ha dificultats amb alguns aspectes es coordina amb EAIA i amb Serveis Socials i llavors també ells determinen quin és el futur d'aquest projecte, però Bueno, sí que es treballa coordinadament amb EAIA sobretot i amb Serveis Socials normalment eh.

(Maria): Vale.

- 10- Quan comproveu que un infant mostra dificultats en alguna de les àrees del desenvolupament, feu alguna derivació a servei especialitzat?

(Entrevistat 1): A veure nosaltres directament no, lo que passa que si observem una pauta, hi ha una dificultat o que la psicomotricitat d'aquest nadó no es dins de lo que més o menys s'estableix la detecció pot vindre a través de salut, amb la infermera i la pediatra estem molt coordinats amb ells perquè normalment treballem amb els serveis del Cap Maragall de pediatria, amb lo qual és la infermera qui s'encarrega de totes les

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres matern infantils des de la perspectiva del treball social

famílies de la llar, si observa dificultats ens informaria i a lo millor seria l'infermera que faria o la pediatra la que faria l'informe de derivació al Centre de desenvolupament i atenció precoç (CDIAP) de zona, un altre focus d'atenció són les escoles bressol, clar són petits, llavors l'escola bressol també observa pautes de desenvolupament i llavors si hi hagués alguna dificultat, és també l'escola bressol que ho notifica al CDIAP i llavors a nosaltres també i a Serveis Socials, llavors tenim famílies que estan acudint al CDIAP, el algun moment si que ens demanen suport a nosaltres, que observem algunes pautes de desenvolupament que ells necessiten també que des de llar veiem i observem, però vaia normalment són famílies que la derivació al CDIAP és o a través de l'escola bressol o a través de salut.

(Maria): Vale.

- 11- En el centre conviuran famílies de diferents nacionalitats i que tenen els seus propis costums, es produeixen conflictes de convivència pel fet de tenir altres costums? Es realitzen tallers per a les famílies per treballar la convivència i per fomentar el respecte i la integritat?

(Entrevistat 1): a vere els conflictes és lo que t'he comentava abans, bàsicament els conflictes aquí no són tant per la procedència sinó són més pel dia a dia de la casa, quan estas convivint 24 hores com qualsevol família pues sorgeixen conflictes no, de sobretot en temes de la neteja, en temes dels espais comuns, de tenir ordenats o nets els espais comuns, per exemple els menjadors, cuines, passadissos, el tema del soroll, són mares que són dones de països amb els quals la diferència horària és important a lo millor en l'horari de nit és quan poden parlar amb les seves famílies d'origen i això també crea problemes perquè són habitacions que estan l'una al costat de l'altra i Bueno pues a vegades es un dels focus dels problemes no, un altre focus de problemes també pot ser o de conflictes el tema de la roba, posen rentadores i clar la roba dels nens és molt semblant una ha agafat roba d'un altre nadó pensant-se que era la seva i llavors es treballa molt el tema pues de marcar la roba, de intentar parlar amb la família fora de l'habitació en un espai perquè les altres mares no no els hi pugui molestar, al tema de la neteja el que comentava abans que és important mantenir l'espai ja no només per l'altra mare sinó per nosaltres mateixes o sigui per la pròpia mare i s'intenta parlar amb elles molt de forma individual, com que també treballem amb elles tan intens, tant de diari es treballa molt el dia a dia, a lo millor potser l'espai de taller no es fa un taller però la cuina mentre que tu estàs xerrant, estas treballant el tema de la neteja no, perquè vas

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres matern infantils des de la perspectiva del treball social

parlant com si fos algo informal però elles ho capten, si que a vegades s'han fet tallers, es fan assemblees cada 2-3 mesos grupal o si hi ha alguna situació si que es fa una assemblea més concreta per parlar d'aquella situació de conflictes, Bueno es lo que et comentava abans més que fer un taller de gestió de conflictes és molt del dia a dia, de parlar amb elles, són conflictes molts de dinàmica d'una llar.

(Maria): Vale.

12- Una vegada una família és acollida pel centre matern infantil, com és el seu procés d'adaptació? Els hi doneu algun suport per tal que s'habituin al canvi i al funcionament intern del centre?

(Entrevistat 1): Si, perquè aquest primer es com et comentava, el primer mes és de prova, se'ls hi explica una mica com va l'organització de tota la casa, horaris, les rentadores, que es lo que demana cada professional, qui se'n ocupa de la roba dels nens, si necessiten bolquers, se'ls hi va explicant tot, també se'ls hi explica una mica el barri, on estan ubicats el centre pues el caps de salut, la biblioteca, el metro tot una mica se'ls hi ubica lo que és el barri i després també, (Bueno m'he liat una mica amb la pregunta perdona eh), vale, Bueno el tema de l'adaptació pues Bueno és una mica explica'ls-hi també els horaris perquè estan fets aixins que no es perquè nosaltres hem dit totes les noies a les 9-9h30 totes de deu, perquè té que veure en que són mares de nens petits i llavors tot el horari, l'organització de la llar se'ls hi explica que està pensada evidentement perquè funcioni bé el centre, perquè sinó serien divuit famílies complicat de gestionar, però després perquè es important aquesta rutina i horaris amb els nadons, sí que a vegades es fan xarles de la importància que els nadons han de tenir aquesta rutina i horaris cada dia per un nadó, no perquè es el seu cap també es vagi poc a poc formant i el fet de que elles vegin que a la que el nadó porta uns dies un temps amb una rutina els nens estan més tranquils, sinó el no saber si m'aixeco a les 8h o a les 9 o vaig a l'escola o no vaig, fa que els nens també estiguin molt més angoixats no, però Bueno, jo crec que amb aquest mes d'adaptació elles ho veuen i després també es depèn de cada família es va treballant una mica amb el dia a dia, hi ha famílies que necessiten més adaptació i d'altres que ja de seguida incorporen una mica aquestes pautes bàsiques.

(Maria): Vale

13- Les famílies que resideixen en aquests centres, es troben en situació de vulnerabilitat social, i amb recursos econòmics insuficients per tirar endavant el seu projecte de família, com les acompanyeu en la pròpia gestió de la seva economia?

(Entrevistat 1): Les famílies que resideixen aquí si que estan en situació de vulnerabilitat i a vegades són situacions de que la situació aquesta de vulnerabilitat és llarga amb el temps i que a lo millor sortiran d'aquí i continuarà perquè a vegades un dels motius principals és la manca de documentació regular, o sigui la situació d'estar en situació irregular dificulta molt sortir del sistema, o sigui dificulta molt en sortir-se'n d'aquesta vulnerabilitat perquè no et permet accedir a moltes coses no, clar es lo que et comentava abans, és treballa molt individual, hi ha dones amb les quals durant el procés d'estada aquí poden regularitzar la seva situació amb lo qual això els hi permet optar o a alguna ajuda econòmica o entrar en algun sistema de prestacions o poder començar a fer una recerca laboral, si que lo primer de tot que han de tenir es que han de tenir escola bressol és molt important tenir els nens escolaritzats primer perquè nosaltres pensem que és important per a elles el fet de que el nen estigui escolaritzat també els hi obra moltes portes a elles de relacionar-se amb una escola, com funciona una escola, després porten una rutina de portar el nen a l'escola i també tenen un temps lliure per elles poder pues optar a formació o inserció laboral, llavors clar la primera base és que tinguin el nen escolaritzat, quan són molt petits els nens al primer any a vegades és complicat escolaritzar-los, llavors llavors normalment tenen a partir d'un any per a l'escolarització d'aquests nadons, optar a treballar la seva economia és complicat perquè són mares que no tenen suport familiar amb lo qual la conciliació laboral amb lo que es la maternitat és molt complicada, nosaltres sempre intentem dils-hi o buscar amb elles feines que estiguin dintre de l'horari d'escolarització dels nadons o dels nens i elles puguin després pues anar-los a buscar a les escoles a les 17h i fer tota aquesta part de qualsevol feina perquè no tenen aquest suport d'una parella o una família, ara estan aquí però en un temps estaran fora i a vegades costa trobar aquest suport, sempre se'ls hi intenta això de dir busqueu feines dintre de l'horari dels nens però es complicat perquè no és fàcil, són feines d'economia submergida algunes, són feines de a vegades amb unes qualificacions baixes inestables i a vegades també tenen aquests horaris itinerants que a vegades es troba amb aquesta dificultat de compaginar aquesta feina amb una altra, des de la llar també treballem molt de que entre elles s'ajudin, o sigui si jo treballo i no puc deixar el meu fill a l'escola bressol perquè avui està malalt o surto una hora més tard de la feina, pues que alguna de les mares pugui anar a buscar el seu fill o es quedi

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres materns infantils des de la perspectiva del treball social

aquí amb ell a l'aula maternal, és treballa molt aquesta col·laboració d'ajuda perquè, perquè quan surtin d'aquí si elles han pogut fer aquesta col·laboració entre elles quan surten de la llar continuen mantenint-la, de fet a vegades tenim nens aquí que de mares que han sortit que a lo millor els porten una estona perquè una de les mares d'aquí fan de cangur d'aquests nens i treballem molt això que sapiguin demanar ajudar a una altra mare i entre elles ajudar-se, potser que entre elles s'ajudin econòmicament, pues tu em cuides al nen i jo et pago una miqueta per tenir el nen o sigui un ajut de jo te'l cuido i després tu tens un temps lliure per tu, però Bueno, i feines, Bueno costa trobar feines, no no és fàcil trobar feines amb la sortida d'aquestes noies, i bàsicament perquè tenim moltes dones amb situació irregular que tota la feina que hi ha d'economia submergida de cura d'avis, de neteja de les cases, abans podien optar i ara com que moltes vegades com que han d'estar regularitzades pues moltes famílies que estan en situació irregular no poden accedir a feines que abans els permetia ser independents econòmicament, lo qual també se'ls hi complica.

(Maria): mmmh, vale.

14- Quin acostuma a ser el temps límit d'estada al centre? Creieu que és suficient perquè les famílies tinguin més autonomia i més recursos per afrontar la sortida del recurs?

(Entrevistat 1): L'estada al centre més o menys és un any, lo que passa que últimament s'està ampliant, ara tenim famílies un any i mig o dos, perquè amb un any és molt difícil, clar antigament si perquè era molt més fàcil lo que comentàvem, amb l'economia submergida les famílies trobaven moltes feines que podien complir amb el seu horari laboral i treure's un sou, ara això es molt difícil la sortida ara és d'entre un any i mig o dos i costa, costa perquè moltes de les dones pues Bueno han de venir aquí, han de fer uns estudis per tenir cura d'avis també ara a vegades es demana una titulació encara que sigui d'uns cursos que elles han de poder fer la llengua també, el desconeixement de la llengua d'aquí o el idioma dificulta a vegades aquetes feines o formacions, normalment és un any i mig o dos, més de dos anys no veiem viable que estiguin aquí perquè això es un recurs residencial maternoinfantil que treballa una sèrie de coses de les competències maternals, no treballa la inserció laboral, o el tema de formació, treballa lo que són les competències maternals, si que durant aquest procés es treballa conjuntament pues això la formació i la inserció laboral però te que haver-hi un punt d'inici i de final, i llavors quan s'ha fet aquest acompanyament maternoinfantil i la dona

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres matern infantils des de la perspectiva del treball social

amb el seu fill es totalment autònoma i pot portar el seu projecte de vida sola si que han d'actuar d'altres recursos que treballin ja més pues això la formació i la inserció laboral i hi ha un centre o uns pisos que no siguin tan intensos de residències que tinguin més llibertat d'entrada i de sortida, o sigui ha d'haver-hi un altre recurs de continuïtat per dir-ho aixins.

(Maria): Vale.

15- Com és el procés de sortida de les famílies? De quina manera es treballa l'acomiadament dins del centre entre les famílies?

(Entrevistat 1): Bueno, el procés de sortida és dur perquè la situació que hi ha a la ciutat de Barcelona es complicada, no hi ha habitatge social per tota la demanda que hi ha, encara que les dones puguin sortir d'aquí i tinguin un treball no els hi permet llogar res i evidentment un pis soles és impossible, habitacions compartides sortir d'aquí amb un nen de dos anys o tres anys ningú vol compartir una habitació amb una dona i un fill és complicada, si que quan ja arriba el procés de sortida de les famílies perquè veiem que el projecte d'ella aquí ja ha acabat o ja s'ha assolit si que s'intenta és si ha pogut treballar i hi hagi un estalvi que no se'n vagi amb les mans buides i hagi pogut fer un estalvi de diners del seu treball i busqui habitació, nosaltres l'ajudem una mica a buscar habitació, però també ha de ser ella la que faci aquest procés, si la dificultat és molt perquè no hi ha manera si que es treballa molt amb Serveis Socials coordinats de que puguin buscar un recurs de seguiment, habitatges d'aquests socials o socioeducatius que puguin fer una mica la resta d'acompanyament d'aquestes famílies, de forma individual independent costa que aquestes famílies puguin sortir soles perquè no tenen ni els estalvis ni la situació econòmica que els hi permeti, sempre ha de ser o bé a un recurs socioeducatiu o habitatges socials o un altre recurs que pugui fer aquest, a vegades si que hi ha famílies que han pogut fer la sortida amb un pis compartit amb les quals es lloga una habitació però no és fàcil i a vegades mantenim el contacte bastant sovint amb les famílies que han sortit en els últims 2-3 anys són amb les que tenim més contacte i clar a vegades també t'expliquen que a lo millor han canviat d'habitació de lloguer i han tingut que canviar al cap de tres mesos pues perquè la relació amb la família que hi havia o amb les altres persones amb un nen ha costat, però Bueno aquestes situacions són complicades.

(Maria): Vale.

16- Les dificultats per trobar un habitatge han augmentat, vosaltres orienteu a les famílies amb la recerca d'habitatge, o oferiu algun recurs d'habitatge per elles per tal de facilitar la transició del centre matern infantil a un altre lloc per viure?

(Entrevistat 1): Les dificultats de trobar habitatge són terribles, llavors si que durant l'estada aquí si tenen documentació si estan en situació regular si que fem tot aquest suport de que es posin a la llista d'habitatge social de lloguer al patronal vaia, després si que fem, tenim una opció amb una fundació de la congregació que té dos pisos que donen opció a tres famílies i després l'altra opció també són tots els recursos d'habitatge que treballen amb Serveis Socials o Càritas o altres entitats i llavors hi ha la treballadora social de Serveis Socials que fa les derivacions a aquests habitatges o la opció de buscar una habitació de lloguer i si la trobem es coordina amb Serveis Socials que a lo millor fan un suport durant uns mesos d'aquest pagament de lloguer fins que es puguin acabar de fer-ho soles.

(Maria): Última pregunta.

17- Teniu un sistema de recollida de dades que permeti avaluar l'impacte i el grau de satisfacció de les vostres intervencions, tant els èxits com els fracassos sobre les famílies que han passat pel vostre centre?

(Entrevistat 1): Bueno, tenim una, Bueno jo si que tinc com un excel de recollida de dades que anem fent, del motiu de sortida, de com han estat aquí, que han assolit, el motiu de la sortida, si han sortit a millor a pitjor, després passem una enquesta de satisfacció, lo que passa que és complicada perquè són enquestes que si les passes al final depèn de la sortida que hagi fet la família no és totalment real si que ens serveix una mica per valorar, de totes maneres també una de les coses que ens fa una mica valorar les intervencions es el vincle que es genera amb aquestes famílies una vegada han sortit, perquè durant l'estada més o menys el vincle hi és, quan surten les famílies i veus que hi ha famílies amb un any-dos-tres-quatre encara pues tenen contacte amb l'educadora o amb la treballadora social o venen aquí de tant en tant a veure'ns hi ha aquest vincle veus que el treball, Bueno es una mica la valoració d'aquest treball, no del moment que han estat aquí sinó la relació que es fa després que una mica visibilitza aquest treball que s'ha fet aquí, de fet a vegades tenim famílies que han sortit malament perquè el procés no ha anat bé, després continuen venint aquí recordant molt l'estada

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres materns infantils des de la perspectiva del treball social

aquí, amb lo qual això em diu que no ha anat tant malament el procés que es va fer, en el moment que es va fer si que va anar malament però vist amb el temps la família o nosaltres ho veiem d'una altra manera no, bàsicament moltes vegades pels testimonis que elles fan escrits amb lo que podem valorar i nosaltres també veure el nivell de consecució, sempre els hi diem a les mares fer un treball no de lo que tu me das no me das esto tengo esto no tengo no, des de que jo vaig entrar al recurs fins que surto fer aquest treball de pensar com va entrar i com sortiu, amb elles parlem els últims dies que marxen pues es veu aquest recorregut, i Bueno despres tenim coses que hem de valorar per les subvencions que s'han de justificar que recollim unes dades, però que són més Bueno, més valoracions diferents, és un altre tipus de valoració.

(Maria): Bueno, gràcies per respondre aquestes preguntes i participar en el meu treball final de grau sobre els centres materns infantils, i com s'acompanyen a les famílies monoparentals des del treball social.

(Lourdes): Bueno gràcies a tu Maria per realitzar-lo.

Preguntes entrevista a famílies: (A les famílies que viuen a la Llar Santa Isabel i Residència Mare Teresa):

Entrevistat 2:

Bon dia, estic amb les famílies de la Llar Santa Isabel i Residència Mare Teresa i avui us faré unes preguntes.

- 1- El centro materno infantil es un recurso temporal para familias con niños de 0 a 3 años, tiene el objetivo de que las familias recuperen su propia autonomía y la promoción de hábitos y una rutina establecida para ellas, ¿Habíais escuchado hablar de estos recursos? En que les acompañan?

(Maria): Adelante.

(Entrevistat1): No, no habíamos escuchado, però Bueno estamos aquí, estamos muy bien muy bien, las compañeras muy bien.

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres matern infantils des de la perspectiva del treball social

(Maria): Vale

2- En estos centros se fomenta la autonomía e independencia de las familias, ¿en el centro hay una normativa a cumplir? Si es así, sentis que os limita a la hora de hacer vuestras actividades y gestiones? Creéis necesaria una normativa para lograr una buena convivencia?

(Entrevistat 2): Bueno si, todo bien, aquí como te digo aquí todo bien, la companyia, las Hermanas, el personal que hay aquí, todos nos tratan muy bien.

(Maria): ¿Y hay una normativa a cumplir en este centro?

(Entrevistat 2): Si si

(Maria): ¿Y como es?

(Entrevistat 2): Bueno, por ejemplo el horario no tenemos que estar tanto fuera des de casa porque hay una normativa que cumplir igual con los quehaceres y hay que hacer las tareas de la casa y hay que cumplirlas toda la semana, los siete dias.

(Maria): Vale, tres

3- La convivencia es un aspecto que no siempre es evidente puesto que se comparte espacio con personas de otras culturas y que tienen sus propios hábitos y costumbres, ¿cómo se lleva la convivencia? Cómo se solucionan los conflictos entre las familias?

(Entrevistat 2): Bueno, muy bien yo no tengo conflictos como quejas de nadie porque no, Bueno muy bien, hasta la vez muy bien.

(Maria): vale.

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres matern infantils des de la perspectiva del treball social

- 4- En relación a la pregunta anterior, haceis actividades o talleres entre las familias para fomentar la comunicación? Teneis espacios comunes para todas las familias? Como se organizan las tareas?

(Entrevistat 2): eh, Bueno semana a semana ponen una chica, a la semana ponen a la otra, por ejemplo la cocina hoy le toco a una esta semana, a la otra semana le toca a la otra y asi asi va, está todo organizado.

(Maria): Vale, ¿Y hacéis actividades o talleres entre las familias?

(Entrevistat 2): emm, eh te refieres a

(Maria): si vienen aquí alguna chica o algo para hacer talleres cuando estais todas juntas.

(Entrevistat 2): eh si, el año pasado si, este año no no se ha organizado esto, però el año pasado que si, venia una chica y haciamos aquí pues por ejemplo hablar de como duermen los niños, de como se cambian, como se les da de comer, como, Bueno de todo.

(Maria): ¿Y que tal?

(Entrevistat 2): Bien.

(Maria): ¿os gustaba?

(Entrevistat 2): si si, veniamos y bueno si todo bien.

(Maria): vale, quinta pregunta

- 5- En el recurso, trabajan diferentes profesionales, os sentis escuchadas por éstas? En que os acompañan en vuestro día a día? Creeis que recibís orientación por su parte para lograr una mayor autonomia y tener más recursos para cuando finalice vuestra estancia en el centro?

(Entrevistat 2): (risas) no entiendo mucho esa

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres matern infantils des de la perspectiva del treball social

(Maria): Vale, eh en el recurso vale hay diferentes profesionales, como os sentís con ellas, sentís que os escuchan, que os dan un buen acompañamiento...

(Entrevistat 2): si si

(Maria): ¿Y creéis que también os dan una orientación para que vosotras tengais más recursos para que luego la salida sea más fácil?

(Entrevistat 2): eh, si,

(Maria): vale, la seis.

6- La rutina y los hábitos son aspectos clave para el desarrollo y el crecimiento de los niños, personalmente mantener una rutina os ha facilitado la gestión de vuestro día? ¿En que os ha podido beneficiar el hecho de que tengais una rutina planificada?

(Entrevistat 2): (risa, espacio), rutina...

(Maria): que tengais pues por ejemplo una rutina es por ejemplo que tengais unos horarios, ¿en que os ayuda el hecho de que tengais unos horarios una pauta de horarios que seguir, os ayuda, te ayuda?

(Entrevistat 2): si si, nos ayudamos entre las chicas, si si.

(Maria): y, para el niño crees que ayuda a que tenga un horario, para tu hijo por ejemplo?, que tenga un horario pues por ejemplo a la una se come, luego se hace la siesta.

(Entrevistat 2): si si si, un horario, Bueno el mío ahorita ha estado un poco, se ha descontrolado un poco, como va a la guardería, antes lo levantaba a las 8, le daba el desayuno, se dormía a la una, ahora no, ahora se duerme muy tarde y también está bien descontrolado, però si, tenemos una rutina, como, si una rutina.

(Maria): Vale, siete

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres matern infantils des de la perspectiva del treball social

7- ¿ Cuáles son las actividades que realizais a lo largo del día? Además de vivir temporalmente en este centro, asistís a otros recursos que os acompañan en la crianza de vuestros hijos y os ayudan en la gestión emocional?

(Entrevistat 2): Bueno, si nose si esta respuesta valga, Bueno Servicios Sociales si si nos ayudan.

(Maria): no, però por ejemplo vosotras por ejemplo que actividades haceis por en tu dia a dia, ¿que que cosas haces por ejemplo?

(Entrevistat 2): en mi dia a dia Bueno, eh salir con mi niño al parque cuando no tengo cosas que ir hacer y cuando tengo cosas pues me voy hacer mis cosas y luego regreso.

(Maria): ¿Y vais a algun centro asi que o algun recurso fuera de aquí para estar con tu hijo y con otras madres?

(Entrevistat 2): No, no,

(Maria): vale

(Entrevistat 2): Bueno el año pasado iba, al espai lo llevaba, però este año entro en la guarderia y ya no, porque el ya va a la guarde.

(Maria): entonces ya no...

(Entrevistat 2): ya no.

(Maria): Vale y la última

8- En relación con la llegada al centro, de que manera os reciben? Haceis algo especial cuando entráis en el centro? Y con respecto al proceso de salida, como es? Sentís que os acompañan y preparan para facilitar la adaptación a una nueva rutina y espacio de vida?

(Entrevistat 2): si, si si nos ayudan

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres matern infantils des de la perspectiva del treball social

(Maria): ¿ y como os reciben aquí, que haceis cuando entráis en este centro por primera vez que se hace, como os dan la bienvenida?

(Entrevistat 2): bien, si si, nos dan la bienvenida, Bueno nos atienden muy bien si,

(Maria): y la salida os sentís bien en el proceso de salida, Bueno, claro en este caso tu...

(Entrevistat 2): nose, porque no

(Maria): no es tu caso...

(Entrevistat 2): no.

(Maria): Vale, Bueno.

(Maria): gracias por haber participado en esta entrevista para conocer des de vuestra propia experiència como funcionan este centro maternoinfantil.

Entrevistat 3:

Bon dia, estic amb les famílies de la Llar Santa Isabel i Residència Mare Teresa i avui us faré unes preguntes.

- 1- El centro materno infantil es un recurso temporal para familias con niños de 0 a 3 años, tiene el objetivo de que las familias recuperen su propia autonomía y la promoción de hábitos y una rutina establecida para ellas, ¿Habíais escuchado hablar de estos recursos? En que les acompañan?

(Entrevistat 3): mmm, si... como y en que les acompañan?

(Maria): Ósea cuando habeis escuchado hablar de estos recursos, ahora que estàs tu aquí en que te ayuda, como os ayudan a vosotras para que tireis adelante vuestro proyecto de familia

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres matern infantils des de la perspectiva del treball social

(Entrevistat 3): como en actividades, como en sacandonos unos cursos de catalán o cosas asi para que los niños, Bueno cuando estan los niños ya más grandecitos van a la guarderia y uno pueda trabajar o cursos, ahorita yo estoy en el espai pues nos ayudan ahi como para tener una rutina el y Bueno.

(Maria): Vale

- 2- En estos centros se fomenta la autonomía e independencia de las familias, ¿en el centro hay una normativa a cumplir? Si es así, sentis que os limita a la hora de hacer vuestras actividades y gestiones? Creéis necesaria una normativa para lograr una buena convivencia?

(Entrevistat 3): Bueno, pues la norma que tenemos es la hora de llegada que siempre es a las 18h30 y pues la verdad no me parece bien

(Maria): ¿Porque no te parece bien?

(Entrevistat 3): Uno está nose de compras, Mercadona lo que sea o con un amigo, (carraspea) porque yo tengo amigos (carraspea) y nose uno tener que llegar a tal hora y estar allí, no me voy porque tengo que llegar a esta hora yes muy temprano a las 18h30 es muy temprano, Bueno, tienen sus buenas cosas porque a esa como que los niños ya no deben estar a la calle no por este frio que hace ahora, pero si eso es lo que no me gusta.

(Maria): Vale

- 3- La convivencia es un aspecto que no siempre es evidente puesto que se comparte espacio con personas de otras culturas y que tienen sus propios hábitos y costumbres, ¿cómo se lleva la convivencia? Cómo se solucionan los conflictos entre las familias?

(Entrevistat 3): Bien, entre nosotras nos llevamos bien, si una tiene un conflicto pues uno lo habla con la trabajadora social o la educadora y ya pero, (Carraspea) pero del resto yo nunca, solo he tenido un problema con una chica pero ya como que lo solucionamos, a mi me cambiaron de piso pero del resto con ninguna.

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres matern infantils des de la perspectiva del treball social

(Maria): vale

- 4- En relación a la pregunta anterior, haceis actividades o talleres entre las familias para fomentar la comunicación? Teneis espacios comunes para todas las familias? Como se organizan las tareas?

(Entrevistat 3): mmm de la casa si?

(Maria): si

(Entrevistat 3): es por semanas, una semana le toca a una la cocina, la otra el comedor, la otra el pasillo, a la otra lavar los platos de la cena y asi, cuidar niños cada semana varia para que a todas nos toque lo mismo.

(Maria): ¿ y haceis algunas actividades o talleres entre vosotras aquí en la casa o no?

(Entrevistat 3): Pues bueno, depende de cuando son, a ver como dias de de celebración, como digamos la cena navideña esas son las actividades que hacen aquí, mmm, cuando se hace lo del panellet y eso.

(Maria): la castañera

(Entrevistat 3): Si eso. Las actividades como para celebrar, o cuando es para celebrar que un niño cumple años y la mamá lo quiere celebrar pues entre nosotras.

- 5- En el recurso, trabajan diferentes profesionales, os sentis escuchadas por éstas? En que os acompañan en vuestro dia a dia? Creeis que recibís orientación por su parte para lograr una mayor autonomia y tener más recursos para cuando finalice vuestra estancia en el centro?

(Entrevistat 3): Si, si si digamos si uno necesita un papel o algo ya nos ayudan lo que uno les pide, entonces o cualquier cosa que uno necesite también a las Hermanas elles nos ayudan si, si se necesita un papel o sacar una cita médica que no sepa yo sacar ellas me hacen el favor, mientras uno les deja ellas nos colaboran.

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres matern infantils des de la perspectiva del treball social

(Maria): vale, ¿Y crees que os ayudan para que cuando salgais del centro salgais pues eh con un sitio para ir, un Trabajo en eso os ayudan tambien no?

(Entrevistat 3): si, porque cuando uno sale de aquí es por eso, osea uno si o si sale y ya va a otro lado seguro, como que me voy voy a, a la trabajadora social de uno también....

(Maria): os guia no y os acompaña también en ese proceso no, entonces

(Entrevistat 3): entonces eso es depende de cada una porque la verdad no nos vamos por igual, entonces pero cuando uno se va de aquí pues la idea es que ya tenga un nuevo Trabajo , que uno ya pueda pues ser Autónomo, ya uno ayudarse a uno mismo pero pues ellas nos ayudan en todo eso que uno se vaya de aquí para otro lado ya sea una habitación, o algo, però que uno ya pueda sobrevivir uno mismo, cierto

(Maria): Vale, siguiente.

6- La rutina y los hábitos son aspectos clave para el desarrollo y el crecimiento de los niños, personalmente mantener una rutina os ha facilitado la gestión de vuestro día? ¿En que os ha podido beneficiar el hecho de que tengais una rutina planificada?

(Entrevistat 3): Bueno, la rutina de la casa ya es a parte, porque lo unico de acá es como la hora de entrada y la cena que tienen la cena los niños y nosotras, però nosotras mismas hacemos la rutina con los niños, entonces nose digamos, yo ahorita que estoy en el espai yo me levanto temprano ya es una rutina con el, pero cada una tiene una rutina diferente.

(Maria): ¿Y te ayuda a tener una rutina?

(Entrevistat 3): si, si, para el si, eso si

(Maria): tener todo más organizado, no controlado.

(Entrevistat 3): si ahorita porque estamos como de vacaciones por decir asi, entonces estamos aquí, però si cada vez que estamos en el espai ya es una rutina ir venir, todos

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres matern infantils des de la perspectiva del treball social

los días es igual, ya esta, digamos yo a el no lo baño cuando lo voy a llevar por el frio que hace, pero yo ya tengo la rutina de que allá lo baño y asi, ya se baña.

(Maria): Vale.

7- ¿ Cuáles son las actividades que realizais a lo largo del dia? Además de vivir temporalmente en este centro, asistís a otros recursos que os acompañan en la crianza de vuestros hijos y os ayudan en la gestión emocional?

(Entrevistat 3): Pues en el espai (risas), yo voy al espai pero es mientras ya el pueda ir a la guarderia, entonces yo encuentre un trabajo o asi

(Maria): ¿Qué podéis hacer en el espai?

(Entrevistat 3): mm, eso también es cada dia tiene su, entonces digamos el lunes es natación para ellos, para que ellos ya vayan conociendo y todo, y allá se desayuna, allá nosotras desayunamos en el espai, entonces es de 9 a 13, y, eh también hay curso de catalán que es los miércoles però igualment ellos tienen su rutina de la hora de la comida y la dormida para que ellos tengan su rutina, para que uno tambien tanga un tiempo libre que es cuando a uno le hacen los cursos de catalán y eso.

(Maria): Vale, eh.

8- En relación con la llegada al centro, de que manera os reciben? Haceis algo especial cuando entráis en el centro?

(Entrevistat 3): No, como que presentarnos con todos y ya, pero si, como que nos muestran la casa, nada más .

(Maria): Vale, gracias por participar en esta entrevista para conocer des de vuestra propia experiencia como funciona este centro maternoinfantil.

Entrevistat 4:

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres matern infantil des de la perspectiva del treball social

Bon dia,estic amb les famílies de la Llar Santa Isabel i Residència Mare Teresa i avui us faré unes preguntes.

- 1- El centro materno infantil es un recurso temporal para familias con niños de 0 a 3 años, tiene el objetivo de que las familias recuperen su propia autonomía y la promoción de hábitos y una rutina establecida para ellas, ¿Habíais escuchado hablar de estos recursos? En que os acompañan las profesionales?

(Entrevistat 4): anteriormente yo no sabia de esto, hasta que la assistenta social osea, me derivaron de Servicios sociales aquí y pues llegue aquí sin saber nada de esto, pues me ayudaron mucho y las educadores siempre estuvieron allí para nosotras para cualquier trámite y asi, siempre nos acompañaban en todo momento. Ya està.

(Maria): Vale.

- 2- En estos centros se fomenta la autonomía e independencia de las familias, ¿en el centro hay una normativa a cumplir? Si es así, sentis que os limita a la hora de hacer vuestras actividades y gestiones? Creéis necesaria una normativa para lograr una buena convivencia?

(Entrevistat 4): mm, yo creo que las reglas que tiene la llar estan bien para mi, normalmente para centrarnos más en nuestras cosas y tampoco pasarnos a veces, pues eso, creo que para mi està bien, no hace falta cambiar nada.

(Maria): Vale.

- 3- La convivencia es un aspecto que no siempre es evidente puesto que se comparte espacio con personas de otras culturas y que tienen sus propios hábitos y costumbres, ¿cómo se lleva la convivencia? Cómo se solucionan los conflictos entre las familias?

(Entrevistat 4): pues està un poco difícil porque cada una tiene su manera, osea su cultura, y a veces entre dos personas que no son del mismo país chocan y entonces siempre hay conflictos o asi un poco de discusiones, pero normalmente mmm, avisamos

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres matern infantils des de la perspectiva del treball social

a la educadora o a las Hermanas y hablamos o llegamos a un acuerdo o algo para no estar todo el día peleando

- 4- En relación a la pregunta anterior, haceis actividades o talleres entre las familias para fomentar la comunicación? Teneis espacios comunes para todas las familias? Como se organizan las tareas?

(Entrevistat 4): pues si ahí, cuando hay siempre una actividad soliamos bajar a la sala y ahi siempre hacemos la actividad pues por ejemplo, la castañada, la navidad siempre hubo actividades y siempre se hizo en el salón.

(Maria): Vale, ¿Y como se organizan las tareas?

(Entrevistat 4): de la casa?, pues se organizan por un papel con, osea no se como te digo, con un papel escrito las tareas que tenemos que hacer y solo las cumplimos pero eso esta bien porque asi cada uno sabe lo que tiene que hacer

(Maria): te ayuda a tener un orden de la casa no y respetar más los espacios comunes no?

(Entrevistat 4): Si.

(Maria): Vale.

- 5- En el recurso, trabajan diferentes profesionales, os sentis escuchadas por éstas? En que os acompañan en vuestro día a día? Creeis que recibís orientación por su parte para lograr una mayor autonomia y tener más recursos para cuando finalice vuestra estancia en el centro?

(Entrevistat 4): si, aunque solo hay educadores y las Hermanas eh, ya ellas nos ayudan mucho, nos hablan y nos guian para tomar buenas decisiones y hacer bien las cosas y siempre estan allí apoyandonos a nosotras y eso.

(Maria): vale, ¿ y creeis que recibis mucha orientación no para lograr vuestra propia autonomia no?

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres matern infantils des de la perspectiva del treball social

(Entrevistat 4): Si bastante

(Maria): Vale

6- La rutina y los hábitos son aspectos clave para el desarrollo y el crecimiento de los niños, personalmente mantener una rutina os ha facilitado la gestión de vuestro día? ¿En que os ha podido beneficiar el hecho de que tengais una rutina planificada?

(Entrevistat 4): emmm, puedes resetear porfa?

(Maria): si, la rutina y los hábitos son aspectos clave para el desarrollo y el crecimiento de los niños, para ti mantener una rutina te ha facilitado en la gestión de tu día a día con pues con tu bebé y si, pues en que os ha podido beneficiar el hecho de que haya esta rutina

(Entrevistat 4): pues si nos benefició mucho porque asi somos más organizadas y llevamos una vida mejor sabiendo que vamos hacer cada día y no, no llegar al día a día sin saber como vas a empezar el día, entonces nos ayuda mucho a gestionar todo asi.

(Maria): Osea que para ti, ¿estas a favor de que tengáis una rutina no con unos horarios no un poco?

(Entrevistat 4): Si si,

(Maria): Vale

7- ¿ Cuáles son las actividades que realizais a lo largo del día? Además de vivir temporalmente en este centro, asistís a otros recursos que os acompañan en la crianza de vuestros hijos y os ayudan en la gestión emocional?

(Entrevistat 4): si, yo cuando estaba aquí normalment iba a un materno infantil, osea a casales creo que son para madres con hijos y ellos nos ayudan mucho, nosotros les contamos nuestro problema y nos ayudaban emocionalmente, eso es lo Bueno que aquí

Treball Final de Grau: Com s'acompanya les famílies monoparentals des dels centres matern infantils des de la perspectiva del treball social

nos deriven así a maternos, y podamos hablar con otras madres o en la misma situación que estamos y nos sentimos iguales digamos acompañadas y está muy bien eso.

(Maria): ¿y a lo largo del día por ejemplo cuáles son tus actividades?

(Entrevistat 4): Bueno, yo normalmente por la mañana me iba al materno a veces, llevaba a mi hija a la guardería y estaba viendo para mi documentación también me ayudaron mucho con la documentación para lograr a tener mi NIE y estaba también en busca de trabajo, luego veníamos aquí, osea, yo retiraba a mi hija de la escuela de la guardería y veníamos aquí, no se como te digo, nos poníamos al día limpiando o así y luego a la hora de la cena cenábamos todos juntos y eso.

(Maria): Vale, por último.

8- En relación con la llegada al centro, de que manera os reciben? Hacedis algo especial cuando entráis en el centro? Y con respecto al proceso de salida, como es? Sentís que os acompañan y preparan para facilitar la adaptación a una nueva rutina y espacio de vida?

(Entrevistat 4): Bueno cuando llegamos recién no hacemos ninguna actividad ni nada de eso, pero nos reciben muy bien y a la hora de la salida si te preparan bastante para eh salir bien, te preguntan donde vas a ir, si vas a estar bien, si tienes un buen ingreso para sostenerte en este tiempo que vas a salir y eso, no es que te sacan y ya vete tu osea es tu problema y ya, si no que te preparan bien para salir bien y eso (risa nerviosa)

(Maria): Bueno gracias por haber participado en esta entrevista para conocer des de vuestra propia experiencia como funciona este recurso materno infantil.